

EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP
FAKÜLTESİ'NDE YÜRÜTÜLEN
EĞİTİCİ EĞİTİMİ PROGRAMININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

146255

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZİ HAZIRLAYAN :
Yrd. Doç.Dr.Meltem ÇİÇEKLİOĞLU

146255

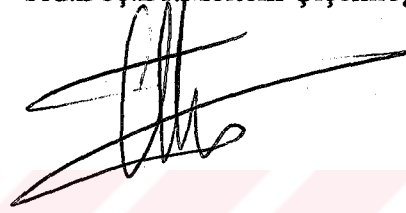
DANIŞMAN :
Prof. Dr. Kadir ASLAN

İZMİR-2004

YEMİN METNİ

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum ‘Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde Yürütülen Eğitici Eğitimi Programının Değerlendirilmesi’ adlı yüksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Yrd.Doç.Dr.Meltem Çiçeklioğlu

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 11/ 8 / 2004 tarih ve 29 / 11 sayılı kararı ile oluşturulan jüri Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Meltem Çiçeklioğlu'nun Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Yürütülen Eğitici Eğitimi Programının Değerlendirilmesi başlıklı tezini incelemiş ve adayı 15 / 9 / 2004 günü saat 11.00'da bir saat süren tez savunmasına almıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

BAŞKAN

Prof. Dr. Kodir Aslan

Başarılı

☒

Başarısız

☐

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Gülsen ÜNVER

Başarılı

☒

Başarısız

☐

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Nilay BÜMEN

Başarılı

☒

Başarısız

☐

Not: Yüksek Lisans Tezi Savunma Süresi asgari 45 dakika - azami 90 dakikadır.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

I.BÖLÜM

GİRİŞ

Problem Durumu.....	1
Tıp Eğitiminde Öğretim Üyesi Gelişimi Programlarının Gelişimi.....	4
1970'ler ; Davranışçı Teori Kuram ve Öğretimin Gelişmesi.....	5
1980'ler Bilişsel Kuram ve Öğretmenin Geliştirilmesi.....	6
1990'lar Sosyal Öğrenme teorisi ve Öğretimin Geliştirilmesi.....	7
Dünyada Uygulanan Eğitici Gelişim Programları.....	8
Türkiye'de Eğitici Eğitimi Programları Gelişim Süreci.....	10
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Eğitici Gelişim Programları.....	12
Problem cümlesi / Amaç.....	18
Alt Problemler / Denenceler.....	18
Sayıtlılar.....	19
Sınırlılıklar.....	19
Tanımlar.....	19

II.BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	20
-----------------------------------	----

III.BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırma Modeli /Deseni.....	25
Evren ve Örneklem / Katılımcılar.....	25
Veri Toplama Araçları.....	26

Veri Çözümlemesi.....	27
-----------------------	----

IV. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM.....	29
-------------------------------	-----------

I-Birinci alt problem çümlesine ilişkin bulgular.....	29
---	----

II-İkinci alt problem çümlesine ilişkin bulgular.....	33
---	----

III-Üçüncü alt problem çümlesine ilişkin bulgular.....	35
--	----

IV-Dördüncü alt problem çümlesine ilişkin bulgular.....	41
---	----

V- Beşinci alt problem çümlesine ilişkin bulgular.....	44
--	----

V. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	53
-------------------------------	-----------

KAYNAKLAR.....	55
-----------------------	-----------

EK1.....	58
-----------------	-----------

EK2.....	59
-----------------	-----------

ÖZGEÇMİŞ.....	63
----------------------	-----------

FORM	73
-------------------	-----------

ÖZET.....	75
------------------	-----------

ABSTRACT.....	76
----------------------	-----------

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 : Eğitici Eğitimi Programı.....	15
Tablo 2 : Kurs Katılımcılarının Kurs Sonunda Kursla İlişkin Görüşleri.....	30
Tablo 3 : Öğretim Üyelerinin yaş, cinsiyet, eğitim deneyimi ve akademik ünvanlarına göre dağılımları	33
Tablo 4 : Fakülte öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeyleri.....	34
Tablo 5 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin yaş gruplarına göre dağılımı.....	36
Tablo 6 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin öğretim deneyimlerine göre dağılımı.....	37
Tablo 7 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin akademik ünvanlarına göre dağılımı.....	38
Tablo 8 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre dağılımı.....	39
Tablo 9 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin bölümlerine göre dağılımı.....	40
Tablo 10 : Fakülte öğretim üyelerinin eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğine ilişkin öz değerlendirmeleri	43
Tablo 11 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	45
Tablo 12 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Eğitim Deneyimlerine Göre Dağılımı.....	46
Tablo 13 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden	

Öğretim Üyelerinin Akademik Ünvana Göre Dağılımı.....	47
Tablo 14 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden	
Öğretim Üyelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	49
Tablo 15 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden	
Öğretim Üyelerinin Bölümlerine Göre Dağılımı.....	50

ÖNSÖZ

1997 şubat ayında 15 günlük bir kursa başladığımda temel amacım iyi bir Aile Planlaması Eğitici olmaktı. Kurs ilerledikçe tecrübeli bir öğrenci olarak farkettim ki birçok şeyi öğrenirken yavaş ya da zor öğrenmemin, zorlanmamın tek sorumlusu ben değilmişim, öğrenmenin daha eğlenceli ve kolay hale gelmesi mümkünmüş ve buradaki en önemli sorumluluk ta eğitimcilere düşmekteymiş. Belki de bu yüzden sadece eğitici olmak yetmedi ve eğitimcileri de eğitmek fikri düştü aklıma. Ama böyle bir şeyi hayata geçirmek için özellikle tıp fakültesi gibi kökleşmiş gelenekleri olan bir ortamda sadece istemek yetmiyordu. Çaba da yeterli olmazdı ama bu hayali benimle paylaşan belki de benden önce kurmaya başlamış olan sayın hocam ve sevgili ablam Feride Saçaklıoğlu'nun desteğiyle Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Eğitici Eğitimi Programını başlatabildik. Yılların eğitimcilerine eğitim ve öğretim ile ilgili pratik bilgileri aktarırken en büyük destekçim aynı süreçleri paylaştığım sevgili arkadaşım Meral Türk Soyer oldu. Farklı tarzı ve yaklaşımıyla eğitim ekibine Sıla Elif Törün'ün katılması bizleri zenginleştirdi. Bu ekip olmasaydı ne bu eğitimler ne de bu tez gerçekleşmezdi üçüne de sonsuz teşekkürler.....

Sevgili arkadaşlarım Kevser Vatansever ve Hilal Batı'nın süreç içinde eğitici ekibe katılmalarıyla ben de eğitimle ilgili çalışmalarına eğitim fakültesinde yüksek lisans yaparak devam edebilme fırsatını buldum. Destekleri için teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecinde en büyük destekçim ve yol arkadaşım Hatice Şahin beni yalnız bırakmadı. Bu süreçteki koşuşturmalarımız sırasında bizleri hoşgören ve sürekli destekleyen sayın hocam Gülşen Kandiloğlu'na sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Tezin hazırlık aşamasında sağladığı geniş literatür desteği ve ayaküstü sohbetlerde tezle ilgili konularda ufkumu açtığı için arkadaşım İbrahim Durak'a

Tez sürecinde ılımlı ve destekleyici tarzıyla sürekli yanımda hissettiğim eğitim sosyolojisi hocam ve tez danışmanım sayın Prof.Dr.Kadir Sönmez'e

Olumlu ve destekleyici katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr.Gülşen Ünver ve Yrd. Doç. Dr.Nilay Bümen'e

Tezimdeki sorulara açık yüreklilikle yanıt veren tüm öğretim üyelerine,

Tez sürecinde bana katlanan ve destek olan Gizem, Gökem ve Güven'e teşekkür ediyorum.

Ağustos'2004
Meltem Çiçeklioğlu

I.BÖLÜM :GİRİŞ

Problem Durumu

Eğitim, öteden beri bilimsel bir yaklaşımla ele alınmaktan çok sağduyuya dayalı olarak ele alınmıştır. Ancak bu gün, içinde yaşamakta olduğumuz dünya sürekliliği olmayan bir nitelik taşımakta ve hızlı değişimle karakterize edilmektedir. Bu durumda eğitim kavramı için yenilikle ilgili kararların kolaylıkla verilebileceği yeni bir kavramsal çerçeveye ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim alanında meydana gelen değişim üç yönde kendini göstermektedir. Birinci yön eğitimde teknolojik sistemlerin gelişimi, ikincisi öğrenme süreci kavramının genişletilmesi ve yaratıcılık, yapıcılık, keşfetme, içten güdülenme, problem çözme gibi öğelerin özel bir önem kazanması, üçüncüsü ise öğretme stratejileri ve öğretmen, öğrenci fonksiyonlarındaki değişimdir.

Eğitim sürecinin temel öğelerinden birisi olan eğitimcilerin, eğitim formasyonu kazanmaları çok önemli bir konudur. Planlanmış eğitim durumlarını gerçekleştirmede, bir başka deyişle öğrenme de ve yaşantılarını kendine mal etmede öğretim üyesinin payı büyüktür. Çünkü bu öğe zaman zaman eğitim sürecinde öne çıkacak kadar merkezileşmekte ve öğrenci ile öğreticinin arasında dolaysız bir etkileşim kurulabilmektedir. İletişim, etkileşim, öğrenciyi yönlendirebilme, onu ölçebilme ve değerlendirebilme öğretmenliğe eğitim boyutunu katmaktadır. Bu açıdan eğitimcilik formasyonuna sahip olunması eğitimcilerin eğitim becerilerini uzun bir zaman çizgisinde deneme-yanılma yöntemiyle edinmelerine bırakılamayacak kadar önemli görünmektedir (TTB,1997;19-50).

Eğitim alanındaki değişikliklerin, tıp eğitimine de yansmasıyla tüm dünyada tıp eğitimi alanında önemli değişiklik ve ilerlemeler yaşanmaktadır. Tıp eğitiminde entegre eğitim, topluma dayalı eğitim, probleme dayalı eğitim, seçmeli ve isteğe bağlı eğitim konularıyla desteklenmiş çekirdek eğitim programı ve sistematik eğitim programı planlanması gibi yaklaşımlar önerilmeye başlanmıştır (Harden,2000;334). Böylece geleneksel eğitim anlayışının yerini, aktif eğitim tekniklerinin yer aldığı,

öğrencinin öğrenme ve öğretme sürecinin içine alındığı programlar yürütülmeye başlamıştır(Yolsal,2003;319). Gerçektende son dönemlerde öğretme ve öğretmenden çok, öğrenme ve öğrenenden söz edilmeye başlamıştır. Bu değişiklikler eğitimcilerin rollerinin de değişmesini gündeme getirmiştir. Bu yüzden de fakülte eğitim programlarındaki değişimler gündeme gelirken öğretim üyelerinin de eğitimde değişen rolleri mutlaka göz önüne alınmalıdır (Harden,2000;334).

Tıp fakültesi öğretim üyelerinin 2000'li yıllarda tıp eğitiminde ve sağlık hizmetinin sunulmasındaki hızlı değişikliklere uyum sağlayacak hekimleri yetiştirebilmeleri ve gelecekte başarılı olabilmeleri için, kendilerini geliştirecek eğitim almaları gereklidir (Steinert,2000,44-47). Tıp eğitimindeki yenilik ve gelişmelere koşut olarak fakültelerde müfredat değişimi ve eğitimcilerin eğitime yönelik çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Dünya Tıp Eğitimi Birliği'nin tıp eğitimi konusunda önemli bir kilometre taşı olan 1988 Edinburg Bildirgesi'nde ve onu izleyen uluslar arası tıp eğitimi konferansında eğitimcilerin eğitiminin önemine dikkat çekilmiştir (Musal ,2002,21-26). Bildirgede "bugüne kadar tıp fakültesi öğretim üyeleri bilimsel çalışmaları ve klinik yetenekleri ile değerlendirilmişlerdir" saptamasını yaptıktan sonra, öğretim üyelerinin akademik kariyerlerinde eğitimci ve yetişkin eğiticiliği yeteneklerinin de değerlendirilmesi vurgulanmıştır(Edinburg Declaration, 1988). Çünkü eğitimin hangi döneminde olursa olsun öğrencinin başarısı, eğiticinin niteliğiyle ilişkilidir. Hatta iyi eğitimcilere sahip olunmasının öğrenci başarısını sınıf mevcudu gibi faktörlerden daha fazla etkilediği ileri sürülmektedir (Harden,2000;334).

Bu yüzyılın ilk yarısında, öğretme konusunda ki uzmanlık, içerik konusundaki uzmanlığın bir parçası olarak değerlendiriliyordu. Bir fakülte öğretim üyesinin uzmanlık alanındaki bilgisi güncel ve yeterli ise o konuyu rahatça öğretebilir görüşü hakimdi. Geçen zaman içinde öğretme içerik konusundaki uzmanlıkla birlikte fakat ondan ayrı olarak bir beceri olarak görülmeye başlanmıştır. Jason 1982'de yayınladığı Teachers and Teaching in U.S. Medical School adlı eserinde bu sorunu ilk ortaya attığında pek çok tıp fakültesinde öğretim üyelerinin eğitici olmak konusunda formal bir eğitim almadıklarını ortaya koymuştur (Wilkerson, Irby.

1998;387-396). Bu sorun günümüzde de yoğun olarak yaşanmaktadır. Buna rağmen tıp eğitimcileri sadece mezuniyet öncesi eğitimlerde değil mezuniyet sonrası uzmanlık ve doktora eğitimlerinde yer almakta geniş bir bilgi birikiminin ve yeni gelişen teknolojinin nasıl uygulanacağı gibi teknik işlemlerin yanı sıra, hastayla empati ve bakım gibi süreçleri de öğretmektedirler. Eğitim açısından büyük sorumlulukların yüklendiği tıp eğitimcilerinin bu sürece yeterince hazır olmadan girmeleri eğitimcilerde moral bozukluğu ve tükenmişlik yaratmaktadır (Pololu,Clay,2001;276). Irby 1993'te yaptığı araştırmada klinik eğitimciler için aynı soruyu ortaya attığında eğitimcilerin, eğitici formasyonlarındaki birincil kaynaklarının kendi eğitimcilerini gözlemek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Oysa öğretmeyi kendi deneyimlerinden ve yalnız başına öğrenmek, yavaş ve zorlu bir süreçtir (Wilkerson,Irby,1998;387-396).

Son yıllarda eğitim, özellikle de tıp eğitiminde yaşanan önemli gelişmeler hekimlerin aynı zamanda iyi birer eğitici olması gerektiği görüşünü desteklemektedir. Bu gelişmeler aşağıda sıralanmıştır:

- Eğitim sürecinin daha sistematik planlanması gereğinin kabul edilmesi.
- Usta- çırak modeli eğitimden uzaklaşılarak deneyimsel öğrenim modeline geçilmiş olması.
- Eğitim ve öğrenimde yeni yaklaşımlar, yeni teknolojiler ve simülatörlerin etkin bir şekilde kullanılması.
- Değerlendirme tekniklerindeki değişimler ve performans yükseltecek yeni değerlendirme araçlarının geniş bir şekilde kullanılması.
- Eğitim ortamında standarda dayanan güvenilir ve geçerli araçların kullanılması.
- İş başında öğrenimi destekleyen yeni eğitim stratejilerinin fark edilmesi (Hasketh E.A,Buckley E.G.,2001,555

Tüm bu gerekçeler özellikle tıp fakültelerinde öğretim üyelerinin eğitim ve öğretim alanında kendilerini geliştirecek aktivitelere gereksinim duymalarına neden olmuştur. Tıp eğitimi literatürde 'eğitici gelişim programı' başlığı altında toplanan bu faaliyetler yıllar içinde farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır

Başlangıçta sadece öğretim ile ilgili seminer ve eğitimleri tanımlamak için kullanılan eğitici gelişimi yaklaşımı zaman içinde öğretim üyelerinin akademik ortamda ihtiyaç duydukları pek çok alanda yeterliliklerini sağlamak için planlanan eğitim faaliyetleri olarak değişim göstermiştir. Allen 1990'da eğitici gelişim programlarını akademik ortamda kişilerin profesyonel gelişimlerine olanak sağlayan sürekli çabalar olarak tanımlarken, Rubeck ve Witzke 1998 'de fakülte üyelerinin eğitim programı içinde sadece eğitici olmaktan öte daha ileri sorumluluklar üstlenmelerini sağlayacak eğitimsel bilgi ve beceriler kazanması olarak tanımlamıştır. Eğitici gelişim programları konusunda pek çok araştırması bulunan Irby ve Wilkerson fakülte gelişim programlarını kişisel olarak eğiticilerin ihtiyaç duydukları yeterliliklere ve kurum politikasının gerektirdiği akademik yeterliliğe odaklanarak kurumlardaki eğitim canlılığını sağlayan bir araç olarak tanımlamıştır (Wilkerson, Irby, 1998; 387-396, Jolly, 2002; 945-967)

Günümüzde öğretim üyesi gelişimi (faculty development), öğretim üyelerinin akademik kariyer gelişimleri için gerekli olan mezuniyet sonrası bilimsel üretim ve akademik yükseltmeleri de içeren tüm eğitimleri kapsayan bir anlamda kullanılmaktadır. Tıp fakültesi öğretim üyelerine öğretme ve eğitimle ilgili eğitimlerin düzenlenmesi çalışmaları da tıp eğitimi literatüründe öğretim üyesi gelişimi programlarının en önemli parçalarından birisi olarak ele alınmaktadır.

Özellikle eğitim programlarını değiştirme sürecine giren fakültelerde öğretim elemanlarının eğitsel yönden gelişmeleri ön koşuldur ve değişimin temel bir bileşeni olarak eğitici gelişim programları gündeme gelmektedir. Kurumda kültürel bir değişim söz konusu olduğunda eğiticilerin gelişimi önem kazanmaktadır. Eğitici gelişim programlarının bu değişim sürecinin bir parçası olması gerektiği düşünülmektedir (Evans CH., 1995, 14-20, Sachdeva AK, 2000, 35-42).

Tıp Eğitiminde Öğretim Üyesi Gelişimi Programlarının Gelişimi

Tıp eğitimi, yöntem bakımından tarih boyunca çeşitli aşamalardan geçmiştir. 19. yy'da tıp eğiticilerinin kişisel öğrencilerine doktor olmayı üç ile yedi yılda

öğrettiğini ve eğiticiyle geçirilen zaman içinde deneyimlerin gözlemi ve tekrarlanması sonucu mesleki bilgilerin elde edildiği görülmektedir. 20. yy'da ise tıbbi bilgi ve öğrenci sayısının artması nedeniyle daha ekonomik olan çok sayıda öğrenciye ulaşan konferans ve gösterme sistemi gelişmiştir (Demirel.1994; 42-44). Bu süreç içinde tıp eğitimcilerinin eğitimi çok fazla ele alınamamıştır. Ancak günümüzde bireysel (teke / tek) eğitime yönelim, öğrencinin etkin olarak kendi eğitimine katılması ve yaşam boyu gelişen bilgilere paralel bu eğitimi sürdürmesi fikri ortaya atılmıştır (Price,1993;62-68, Handfield-Jones ,1993;3-10).

Genel Tıp Konseyi tarafından yayınlanan 'The doctor as Teacher' adlı yayında öğretimde görev alan tüm doktorların eğitimlerinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ottawa Tıp Eğitimi Kongresi'nde Akademik Gelişim Programlarının tıp eğitiminde eğitimi ve öğretimi çok fazla etkilediği vurgulanmıştır. İngiltere'de 'Öğrenme ve Öğretme Enstitüsü'nün Etkileme Raporu'nda tıp eğitimcilerinin eğitimlerinin değerlendirilmesi önerilmiştir. Hesketh ve arkadaşları da mükemmel bir tıp eğitimcisinin gelişiminde sonuçlara dayalı detaylı bir model önermiştir(Dennick ,2003;314).

Öğretimin gelişmesi yaklaşımındaki farklı yaklaşımlar, öğrenme kuramlarının değişimiyle paralel gitmektedir. Burada yüksek eğitim ve tıp fakültelerinde öğretimin geliştirilmesi yaklaşımı 1970'ler, 1980'ler ve 1990'lar olarak üç evrede ele alınacaktır.

1970'ler ; Davranışçı Kuram ve Öğretimin Gelişmesi

Öğrenmenin davranış değişikliği olarak tanımlandığı ve öğrenme sürecinin tekrar, uygulama, geri bildirim ve doğru sonuçların pekiştirilmesinden oluşan doğrusal basamaklar dizisinden meydana gelen programlar olduğu belirtilmektedir. Öğrenmeyi güçlendirmek için temel öğretim becerileri, ölçülebilir hedef davranışlar yazmak, iyi düzenlenmiş ve öğrenme amaçları/ hedefleri doğrultusunda dizilmiş eğitim materyali sunmak, anında geri bildirim verme fırsatı sağlayacak olanaklar yaratmak, amaçlar doğrultusunda öğrenenleri değerlendirmektir. Davranışçı

tanımlamada iyi ğretim uygulamaları için ğretim yesi gelişimi uygulamaları, hedef davranışların yazılması, videotape'den izleyerek mikro ğretim uygulaması, uzman danışmanlığı ve geribildirimdir. Öğretim yelerine iyi ğretim açık ve net olarak tanımlanan beceriler dizisi olarak öğretilmiştir. Bu beceriler şöyle sıralanmıştır; hedeflerle oluşturulmuş program seti oluşturma, öğrenenlere uygulama ve geri bildirim fırsatı yaratma, soru sorduktan sonra bekleme süresini uzatma, güdüleme ve ilgiyi artırmak için farklı eğitim teknikleri kullanma.

Öğrenci puanlamaları ğretim üyelerinin öğretimlerini geliştirmeleri için önemlidir. Bu geri bildirimler sayesinde ğretim yeleri nerede, nasıl düzeltme yapacaklarını bileceklerdir. Geri bildirim davranışçı öğrenme kuramının en temel öğelerinden biridir.

1970'lerde Centra tarafından yapılan araştırmada sadece ğrenci geribildirimleriyle ğretim yesi davranışlarının değişmediği belirlenmiştir. Öğretmenler ğrenci skorlarını değerlendiren bireysel danışmanlık aldıklarında ve önerilerde bulunduğunda davranışlarını daha fazla değiştirmektedirler. Skeff tıp eğitiminde danışmanlık modeli yaratmıştır. Bu yoğun geribildirim modeline göre kolaylaştırıcı klinik eğitmene geribildirim yoluyla yardım etmektedir, burada tanımlanmış kriterlerden oluşan bir yapı kullanılmakta, videoteyp ve ğrenci skorları bu temel üzerinden değerlendirilmektedir. Etkili öğretimdeki davranış modelleri yedi kategoride toplanmıştır; olumlu bir eğitim ortamı yaratmak, öğrenme oturumunu kontrol altında tutmak, eğitim amaçlarını açıklamak, anlama ve hatırlamayı arttırmak, eğitilenlerin değerlendirilmesi, geribildirim vermek, kendi kendine öğrenmeyi geliştirmek.

1980'ler Bilişsel Kuram ve ğretmenin Geliştirilmesi

Bilişsel modelde öğrenme anlamların etkin bir biçimde yapılanmasını içermektedir. Zihinsel süreçler ve kavramsal yapılanmalar davranışlardan daha ön plana çıkmaktadır. Temel eğitim stratejileri; öğrencinin n bilgilerinin değerlendirilmesini, yeni bilgilerinin eskilerin üzerine yapılanmasını, ileri düzey planlamanın

sağlanmasını, yeni içeriğin bir kavramlar iskeletine oturtulmasını, içeriğin koşullara uygun olarak oluşturulmasını, içeriğe etkin öğrenci katılımını artırmak ve öğrenenlere nasıl öğreneceklerini anlatmayı kapsamaktadır.

Uygulanabilir bilgi öğretmene varolan durumu daha hızlı değerlendirme fırsatı ve önceki deneyimlerinden elde ettiği sonuçları eyleme geçirebilme fırsatı sağlar. Daha iyi öğretim; öğretim için uygulanabilir bilgi ve becerileri öğrenmeyi ve öğrencilere anlamlı hale getirerek tanım ve etkinliklerdeki kavramları nasıl öğreteceğini bilmeyi içermektedir. Shulman buna 'pedagojik içerik bilgisi ' derken, Irby buna olgu bazında öğretim adını vermektedir. Öğretim öğrenci nasıl öğreniri anlamayı ve sınıftaki / klinikteki öğrenmeyi maksimize edecek eğitim aktivitelerini planlayabilme sanatıdır. Öğretim üyelerinin öğrenme ve öğretmedeki inanışların değişmesi bu süreçte oluşturulacak en önemli değişimdir.

Davranışçı modelde uygulanan eğitici gelişim programlarında en sık kullanılan eğitim tekniği çalıştaylar (workshop) ve danışmanlıktır. Tıp eğitimi alanında Skeff klinik eğitici gelişiminde seminer modelini uygulamıştır. Bu modelde öğretim üyeleri videodan seyrettikleri model üzerinde sorular sorarak eğitim çerçevesini tartışmakta ve kendi eğitim modellerini oluşturmaktadırlar.

1990'lar Sosyal Öğrenme teorisi ve Öğretimin Geliştirilmesi

Sosyal Yapılanmacı modele göre öğrenme yeni bir bilginin toplum içinde sosyalleşmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç sosyal olarak yapılandırılmış anlamların içselleştirilmesi ve öğrencinin toplumun içinde aktif katılımı ile gerçekleşir. Öğrenmenin en önemli kaynakları ; deneyimler, öğrencilerin örnek aldıkları modeller, akranlarıyla işbirliği içinde yaşadıkları öğrenme süreci, öğrenme ortamındaki kültür, güçler, roller ve inanışlarla doğrudan temastır

Artan eğitim çalışmalarına rağmen, halen pek çok eğitici iş başında öğrenmeye devam etmektedir. Öğrenmenin orta yerinde bir sorun ya da problem eğiticinin dikkatini çekebilir. Örneğin bir eğitici öğrencilerin aklının neden karıştığını anlamayabilir ve çeşitli yollarla durumu aydınlatmaya çalışabilir. Öğretimin

geliştirilmesi çabaları 1990'larda eğiticilerin düşündürme kapasitelerinin geliştirilmesi yönüne doğru kaymıştır.

Killen (1995) öğretmenin gelişmesi için yansıtıcı ortaklığın kullanımını tanımlamıştır. Bu ortaklık bir birinin eğitimlerini, eğitim, teknik ve etik ölçütlere göre değerlendirecek iki öğretim üyesinden oluşmaktadır. 1991'de Kortahagen ve Wubbles çalışmasında yansıtıcı ortaklığı kullanan öğretim üyeleri ile yaptıkları çalışmada, bu öğretim üyelerinin öğrencilerle daha iyi iletişimin sağlandığını, mesleki doyumlarının ve kendine güvenlerinin yüksek olduğunu, öğrencilerin araştırarak ve yapılandırarak öğrenmesine izin verdiklerini ortaya koymuştur.

Bu yaklaşımla düzenlenen eğitici gelişim programlarında, akran değerlendirmesi uygulamalarına bir seri çalıştay, videobant eğitimleri, geribildirim oturumları ile başlanmıştır. Bu uygulamalarda kullanılan diğer bir teknikte olgu çalışmalarıdır (Wilkerson, Irby, 1998; 387-396).

Dünyada Uygulanan Eğitici Gelişim Programları

En sık uygulanan eğitici gelişim programı başlıklarının temel eğitim becerileri, probleme dayalı öğrenim, senaryo yazımı, değerlendirme yöntem ve gereçleri olduğu görülmektedir. Fakülteler kendi gereksinimleri doğrultusunda geri bildirim alma ve verme, kavram haritaları, öğrenme kuramları, modül hazırlama, bilişim teknolojisi gibi konularda programlar uygulamaktadır. Bazı eğitici gelişim programlarında mesleki akademik beceriler ve liderlik, yönetim ve yöneticilik becerisi gelişimine yönelik konulara yer verilmektedir (Musallı, 2002; 21-26).

En geniş anlamıyla uygulanan öğretim üyesi gelişim programları kapsayıcı öğretim üyesi gelişim programı kavramıyla tanımlanmaktadır. Kapsayıcı öğretim üyesi gelişim programlarında amaç öğretim üyelerinin eğitici rollerini en iyi şekilde yapmalarının yanısıra fakülte ortamını sürekli öğrenen, değişim ve gelişimin olduğu bir yer haline getirmektir. Bu amaç doğrultusunda eğitici gelişim programları farklı gelişim basamaklarındaki kişilere yönelik olarak farklı düzeylerde planlanmaktadır.

Bu kapsamda uygulanan bir programın dört düzeyi aşağıda açıklanmıştır (Wilkerson ,Irby,1998;387-396) :

1- Mesleki Gelişim; Akademik ortama uyum. Yeni katılan öğretim üyesini fakülte içindeki rollerine hazırlamak amacındadır. Temel amaç fakülte eğitim politikasını ve buna uyum için gerekli etkinlikleri tanıtmaktır.

2-Öğretme ile ilgili gelişim (Instructional development)

a-Başlangıç Öğretme becerileri: Öğretim üyesi gelişim programları temel eğitim becerilerini vermelidir. Bunların içeriği; sunum ve tartışma yönetme becerisi, hasta bakımı sırasında eğitimin temel ilkeleri, eğitimin planlanması ve öğrenmenin yansıtılması becerileri ki bunlar değerlendirme, geribildirim ve derecelendirme ayrıca bilişim teknolojisini kullanma becerisidir.

b-Öğretme ve öğrenmenin birleştirilmesi; Öğretme sürecinde yaşanan belli bir zamandan sonra öğretim üyeleri neden bazı tekniklerin işe yaradığı diğerlerinin yaramadığını sormaya başlarlar ve bu noktada kendi öğretme davranışlarından çok öğrencilere odaklaşırlar. İşte geline bu süreç artık öğrenme ve öğretme kuramlarını ve bu kuramları uygulamaya aktarabilecekleri bir süreçtir. Yansıtıcı eğitim uygulaması öğretim üyelerini kendi öğretme davranışlarından elde ettikleri deneyimlerden öğrenmelerini içerir. Öğretim üyeleri kendi deneyimleri üzerinden tartışıp varolan literatürü tartışarak kendi öğretme modellerini değiştirebilirler.

İkinci düzeydeki eğitimler fakültede eğitim faaliyetlerinde daha etkin görev alan fakülte öğretim üyelerine verilmelidir.

3-Liderlik Gelişimi

a. Eğitim programı geliştirme ve tıp eğitiminde liderlik: Eğitim programları geliştirip değiştiren liderler kurumun yaşamsallığını esas alan, değişim sürecinde rehber olarak düşünen ve yeniden şekillendirme kapasitesine sahip kişiler olmalıdır. Formal liderler fakülte mezuniyet öncesi ya da asistanlık eğitimine kimlerin

alınacağına, mezun edilen öğrenci ve asistanların özelliklerinin ne olacağına ya da eğitime hangi kaynakların ayrılacağına karar verir. İnfomal lider ise kurum tarafından fikirleri dinlenen kişilerdir, bunların kararları bölüm ya da kurum bazında eğitim faaliyetlerine yön verir. Her iki tip lider de farklı liderlik becerileri olduğunu ve bunları nasıl kullanması gerektiğini bilmelidir. Bunlar eğitim programı planlama, destekleme ve değişikliğini yönetme işini belirlenen hedefler doğrultusunda ve paylaşılan değerler çerçevesinde gerçekleştirebilmelilerdir. Sürekli kalite geliştirme araçlarını (disiplinler arası ekipler, uzlaşma sağlama teknikleri) nasıl kullanacağını bilmelidir. En sonunda meslektaşlarını iyi eğiticiler olma konusunda nasıl destekleyebileceğini bilmelidir.

b. Eğitimle ilgili araştırmalar; Eğitim liderleri , öğretmen ve sosyal bilimci olarak eğitim programlarını değerlendirmeli ve sonuçlarını ölçmelidir. Eğitim alanında araştırma yapma, sosyal bilimlerde veri toplama , analiz ve raporlandırma gibi konuları öğrenmelilerdir.

Bu düzeydeki eğitici gelişim programları, staj ve asistanlık eğitimi yöneticileri, eğitim programı komisyonları gibi yöneticilik düzeyinde işleri olan öğretim üyeleri için hazırlanmalıdır.

4-Örgütsel gelişim: Eğitim politikaları ve süreçler

Eğitim liderleri ve profesyonel fakülte geliştiricileri, paylaşılan eğitim misyonlarını oluşturma ve geliştirme sorumluluğunu paylaşmak, öğretimin gelişimi için değerlendirme sistemi oluşturmak, eğitimle ilgili kararlarda fakülte üyelerinin katılımını sağlamak gibi görevleri yerine getirebiliyor olmalıdırlar. Bu düzeydeki eğitimlere ise fakültedeki pek az kişinin ihtiyacı vardır. Bu kişiler genellikle eğitim programlarının sorumluları ve yöneticileridir (Wilkerson, Irby, 1998; 387-396).

Türkiye’de Eğitici Eğitimi Programlarının Gelişim Süreci

Üniversitelerin eğitim, araştırma, hizmet yükümlülüklerini üstlenen öğretim üyesinin görevleri de bu üç başlıkta düşünülmelidir. Bununla birlikte, bu yükümlülükler

içinde etkilediği kitleler bakımından eğitim, tarih boyunca ve günümüzde en can alıcı noktayı oluşturmaktadır. Fakat günümüz koşullarında, ülkemizde ve dünyada öğretim üyesinin araştırmacı ve hizmet verici özellikleri ağırlıklı olarak ele alınmakta ve öğretim üyesi seçilme ölçütü olarak sayılmaktadır. Eğitici kimliği ise fazla önemsenmemekte kimi zaman fazladan yüklenilmiş bir iş olarak algılanmaktadır. Özellikle göreve yeni başlayan öğretim üyeleri bu konuda oldukça sıkıntı çekmektedirler. Bilginin içeriğinden bağımsız olarak, veriliş biçimi ölçme ve değerlendirmesi olan pedagojik yapılanma, öğretim üyesinin kişisel yeteneğine bağlı olarak yıllar içinde gelişmekte; bu önemli görev öğretim üyesinin kendi tercihiyle bırakılmaktadır (Demirel,1999;41-44).

Oysa ülkemizde tıp fakültelerinde öğretim üyelerine veya öğretim üyesi adaylarına yönelik yetişkin eğitimi nosyonu ve formasyonu kazandıracak eğitim programları 1997 öncesi döneme kadar bulunmamaktaydı. Ancak yapılan araştırmalar öğretim üyelerinin çoğunun, yetişkin eğitimi formasyonu almaları gerektiğine inandıklarını ortaya koymuştur. Bu nedenle öğretim üyelerine yönelik ve eğitim içeriğinden bağımsız olarak eğitim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme gibi eğitim biliminin temel verilerinden yola çıkacak kursların düzenlenmesi gerekliliği ortaya konmuştur (TTB,2000;15-53)

Türk Tabipleri Birliği (TTB) 1997 Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Rapor'unda tıp fakültelerinde tıp eğitimi alanında düşünce geliştirmek, araştırma yapmak ve eğitim yöntemleri açısından eğiticilerin yeterliliklerini sürekli gelişim içinde tutmak için olanak yaratmak üzere "Tıp Eğitimi Anabilim Dalları" veya programları oluşturulması, eğiticilerin eğitiminin gerçekleştirilmesini ve özellikle akademisyen olacaklar için yetişkin eğitimi formasyonu ve ölçme-değerlendirme eğitimi almaları sağlanması önerilmiştir (TTB,1997,19-51). Eğitim becerilerinin geliştirilmesinin tıp eğitiminin gelişmesi için temel koşul olduğu ve eğitsel etkinliklerin ödüllendirilmesi, eğitime ilişkin performans ölçütlerinin tanımlanmasının gerekli olduğu belirtilmektedir. Tüm eğiticilerin eğitim yöntemleri konusunda eğitilmeleri amacıyla eğitici eğitimi programlarının düzenlenmesi önerilmiştir (TTB,2000,15-53).

Bu uygulamalardan birisi Dokuz Eylül Tıp Fakültesi'nde 1996 yılında. Probleme Dayalı Öğretim yaklaşımıyla başlayan değişim sürecinde uygulanan eğitici eğitimi programlarıdır. Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Eğiticilerin Eğitimi Kurulu tarafından Eğitim Becerileri kurs programı başlatılmıştır. Katılımcı eğitim teknikleri, yeterliğe dayalı eğitim ilkeleri, değerlendirme ilke ve yöntemleri ile grup dinamiklerine ilişkin bilgi beceri elde edilmesini hedefleyen kurs programları düzenlenmiştir (Musal B. 2001). Benzer bir eğitim İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de 1997'de başlatılmış olup 2000 yılına kadar düzenlenen altı programa 109 öğretim üyesi katılmıştır. Hem İstanbul Üniversitesi hem de Dokuz Eylül Üniversitesi 'de uygulanan eğitim programları JHPIEGO'nun üreme sağlığında eğitici eğitimi programından (Sullivan,1995) uyarlanmış olan, beş ile altı gün süren, yetişkin öğrenme prensiplerinin uygulandığı kurslardır.

TTB tarafından yayınlanan Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu 2000 'de ülkemizdeki 13 fakültede öğretim üyelerine yönelik eğitici eğitimi programlarının halen yürütülmekte olduğu ya da planlama aşamasında olduğu bildirilmektedir (TTB,2000,5-53).

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Eğitici Gelişim Programları

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Eğitici Eğitimi Programı 1999 yılından bu yana sürdürülmektedir. 2002 yılına kadar pratisyen hekim, öğretim üyesi, uzman hekim ve hemşirelerden oluşan 12- 14 arasında değişen kişiden oluşan küçük gruplara 22 tanesi İzmir'de yedi tanesi İzmir dışında olmak üzere 29 adet kurs verilmiştir. Bu kurslardan 12 tanesi ağırlıklı olarak Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu kurslarda Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki 146 öğretim üyesine ulaşılmıştır.

İzmir dışındaki kurslardan 5 tanesi Erciyes, Akdeniz, İnönü, Adnan Menderes ve Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültelerinde gerçekleştirilmiştir. Uygulanan eğitimler adı geçen fakültelerdeki ilk eğitici eğitimi uygulamaları olmuştur. Yapılan

eğitimlerin ardından bu fakültelerde de kendi öğretim üyeleri tarafından uygulanan benzer eğitici eğitimi programları uygulanmaya başlanmıştır.

Eğitici eğitimi kurs programı, Johns Hopkins Üniversitesi ve Sağlık Bakanlığı İşbirliğiyle 1993-2000 yılları arasında ortaklaşa yürütülen bir proje kapsamında üreme sağlığı alanında eğitici ve program geliştiriciler yetiştirmek amacıyla gerçekleştirilen programlarda eğitim alan iki kişi ve tıp eğitimi konusunda Dundee Üniversitesinde eğitici gelişim programı eğitimi almış bir kişi tarafından proje kapsamından yararlanarak fakülte gereksinimlerine göre planlanmıştır. Kurslar başlangıçta bu üç eğitici tarafından uygulanmıştır. Daha sonra Tıp Eğitimi Anabilim Dalından üç eğiticinin de katılımıyla eğitim ekibi genişlemiştir.

Eğitici eğitimlerinin amacı katılımcıların eğitim becerileri konusunda yeterlilik kazanmaları olup, tıp eğitiminde değişen yaklaşımları fark etme, eğitim terminolojisini anlayabilir hale gelme, olumlu eğitim ortamı sağlama, görsel işitsel araçların etkin kullanımı, katılımcı eğitim teknikleri, sunumların planlanması ve yürütülmesi, klinik eğitimde gösterim ve yetiştiricilik ilkeleri, beceriye dayalı değerlendirme araçlarının hazırlanması, grup dinamikleri gibi konuları içermektedir.

Eğitici Eğitimi Programının amaç ve öğrenim hedefleri aşağıda sıralanmıştır:

Amaç

Katılımcıların Yeterliliğe Dayalı ve insancıl eğitim yaklaşımı temelinde yetişkin öğrenme ilkeleri ve aktif eğitim tekniklerini kullanmada yetkinleşmelerini sağlamak

Öğrenme Hedefleri

Bu eğitimin sonunda katılımcılar;

1. Tıp eğitiminde yeterliliğe dayalı ve insancıl eğitim yaklaşımlarını kazanacak
2. Yetişkin öğrenme prensiplerini dikkate alarak eğitim verebilecek
3. Eğitimleri sürecinde olumlu bir eğitim ortamı yaratabilecek
4. Katılımlı eğitim tekniklerini kullanabilir hale gelecek

5. Eğitimde amaç ve öğrenme hedeflerini yazabilecek
6. Eğitimler sırasında görsel işitsel araçları etkin bir biçimde kullanabilir hale gelecek
7. Etkili bir eğitimi düzenleyip yürütebilecek
8. Klinik eğitimde yeterliliğe dayalı eğitim ile ilgili kavramları tanımlayabilecek
9. Klinik eğitimde yeterliliğe dayalı eğitim prensiplerine uygun demonstrasyon yapabilecek
10. Klinik eğitimde yeterliliğe dayalı eğitim prensiplerine uygun yetiştiricilik yapabilecek
11. Beceri değerlendirme araçlarını hazırlayıp kullanabilecek
12. Eğitimde grup dinamiklerini anlamaya yönelik gözlem yapma becerisi kazanacak

Dört günlük programın ilk günü tanışma ve beklentilerin belirlenmesi ile başlamakta, ardından kursun amaç ve öğrenim hedefleri ile beklentiler karşılaştırılarak kurs programının çerçevesi netleştirilmektedir. Kursta yer alan konu başlıkları ile ilgili sorulardan oluşan kurs öncesi soru formu isim belirtmeksizin doldurularak toplanmakta, kurs öncesi grup performans çizelgesinde sorulara verilen doğru yanıtlar işaretlenerek teorik konulardan hangilerinin üzerinde daha çok durulması gerektiği, hangi konulara daha az süre ayrılması gerektiği grupla paylaşılmaktadır. Eğitici eğitiminin dört günlük programı tablo1’de verilmiştir.

Sabah 9.00 da başlayan eğitim oturumlarında bir saat yemek molası için ara verilmiş, eğitimler akşam saat 17.00’de bitirilmiştir. Eğitim sonunda öğretim üyelerine başlangıçta motivasyon yaratmak amacıyla verilen sertifikalar daha sonraki dönemlerde uzmanlık derneklerinde oluşturulan eğitim alt komisyonlarında çalışmak için bir belge niteliğini taşımaya başlamıştır. Ayrıca Eğitici Eğitimi programı TTB tarafından sürekli tıp eğitimi puanı olarak kredilendirilmiştir.

Tablo 1 : Eğitici Eğitimi Programı

I.Gün	II.Gün	III.Gün	IV. Gün
• Tanışma • Beklentilerin alınması • Amaç Hedeflerin açıklanması • Eğitim Öncesi Soru Formu • Tıp Eğitiminde Farklı yaklaşımlar	• Isınma • Amaç ve Öğrenim hedefi yazma • Görsel İşitsel Araçlarının Hazırlanması ve kullanılması • Grup çalışması	• Isınma • Sunu planı hazırlama • İnteraktif eğitim • tekniklerini kullanma • Grup çalışmaları • Grup Sunumları	• Isınma • Eğitim Sonu Grup Sunuları Hazırlıkları
• Isınma • Klinik Eğitime Yaklaşım • Olumlu eğitim ortamı yaratma • Günün Değerlendirilmesi	• Isınma • Yeterliliğe dayalı beceri değerlendirme araçlarının geliştirilmesi • Grup çalışması • Gösterim ilke ve uygulamaları • Günün değerlendirilmesi	• Isınma • Grup Dinamikleri • Eğitim Sonu Soru Formu • Günün Değerlendirilmesi	• Isınma • Eğitim Sonu Grup Sunumları • Kursun değerlendirilmesi • Sertifika Töreni

Kurs programında yer alan konu başlıklarıyla ilgili ayrıntılı bilgi aşağıdadır;

Tıp Eğitiminde Farklı Yaklaşımlar; tıp eğitimindeki gelişim süreci ve bu sürecin gerekçeleri belirtilmiştir. Bu bölüm için kursta ayrılan süre 60 dakikadır.

Klinik Eğitime Yaklaşım ; Eğitim ve öğretim kavramları, tıp eğitiminin amacı, beceri eğitimi ile ilgili kavramlar, katılımlı eğitim teknikleri uygulamalarında eğitici ve öğrenci rolü tartışılmış, ayrıca konu içindeki kavramların netleştirilmesine yönelik küçük grup çalışmaları uygulanmıştır. Bu bölüm 45 dk'lık sunu, 30 dk'lık grup çalışmasından oluşmaktadır.

Olumlu Eğitim Ortamı ; Yetişkin öğrenme ilkeleri, sözlü sözsüz iletişim teknikleri, geri bildirim, eğiticinin eğitim öncesi yapması gereken ön hazırlıklar özellikle öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi konular. Ayrıca eğitim sırası ve sonrasında uygulanması, dikkat edilmesi gereken noktalara ilişkin öneriler gözden geçirilmiştir. 90 dk ayrılan bu bölümde ağırlıklı olarak kullanılan eğitim tekniği soru cevap ve büyük grup tartışmasıdır.

Görsel İşitsel Araçların Hazırlanması ve Kullanımı ; Saydam, slayt, yazı tahtası hazırlama teknikleri ve kullanımına ilişkin öneriler tartışılmış ve küçük grup çalışmaları yapılmıştır. Bu bölüm 30dk'lık sunu ve 60 dk'lık çeşitli görsel işitsel araçların hazırlanmasını içeren grup çalışmaları ve grup sunularından oluşmaktadır.

Katılımcı Eğitim Teknikleri ; Sunu planlanması, sunuların giriş, gövde ve özet bölümlerinde kullanılan katılımcı teknikler, soru sorma teknikleri, küçük grup çalışmalarının eğitimde kullanımı gözden geçirilmiş. Rol oynama, olgu çalışması, beyin fırtınası gibi farklı eğitim teknikleri küçük grup çalışmaları ile uygulamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu bölüm 45 dk'lık sunu, 60 dk'lık çeşitli eğitim teknikleri küçük grupların hazırlayıp sunmasıyla tamamlanmaktadır.

Gösterim ve Klinik Eğitimde Yetiştiricilik ; Bu bölümde bir becerinin etkin bir şekilde gösterimi, beceri eğitiminde maket / model kullanmanın önemi, beceri eğitiminin

ilkeleri gözden geçirilerek, beceride kullanılan eğitim rehberleri katılımcıların birer örnek hazırlaması ayrıca becerinin gösterilmesi ve uygulanması konusunda grup çalışmaları yapmaları sağlanmıştır. Yeterliliğe dayalı değerlendirme araştırmalarının hazırlanması bölümü 45dk'lık sunum ve 30 dk'lık grupların eğitim beceri rehberi hazırlaması ile sona ermektedir.60dk ayrılan gösterim bölümü 15 dk'lık bir sunu ile başlamakta, 45 dk'lık net bir gösterimin nasıl olacağını gösteren rol oynama ile devam etmekte, katılımcıların değerlendirmesi ile tamamlanmaktadır. Yetiştiricilik bölümü ise 45 dk'lık sunu ile başlamakta, katılımcılardan birisine verilen yetiştiricilik uygulaması ile iyi bir yetiştiriciliğin nasıl olacağı gösterilmekte, daha sonra katılımcılarla uygulama üzerinde tartışılmaktadır. Bu son bölüme 45 dk zaman ayrılmaktadır.

Katılımcılar üç kişilik gruplara ayrılarak 30'ar dakikalık süre içinde en az bir beceri ve bilgi hedefini aktardıkları sunumları planlamaları istenmiştir. Kursun son günü grupların sunumu ve sunumların değerlendirilmesine ayrılmıştır. Gruplar verilen süre içinde hazırladıkları sunuları katılımlı eğitim tekniklerini kullanarak aktarmışlardır. Grup sunuları ardından, sunu sırasında amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması giriş, gövde ve özet bölümlerinde çeşitli eğitim tekniklerinin kullanılması, içeriğin amaç ve hedeflere uygun anlaşılır aktarılması, görsel işitsel araçların kullanımı, sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerinin kullanılması ile ilgili olarak eğitici ve katılımcılar tarafından sözlü geri bildirim verilmiştir. Sunu yapan her birey için tüm katılımcılardan ve eğiticilerden ayrıca yazılı geribildirimde toplanmış ve sunu yapan bireye iletilmiştir. Yapılan sunular video'ya kaydedilmiş, kurstan sonra yapılan bir saatlik oturumda, katılımcılara kendi sunuları üzerinden geribildirimlerde bulunulmuştur. Mikro öğretim denen bu teknikle eğiticilerin, eğitimleri sırasında kendilerini izleyebilme ve hatalarını görebilme fırsatları olmuştur. Bu eğitim tekniği katılımcıların kendi öğretim süreçleri ile ilgili farkındalıklarının arttığı oldukça etkin bir teknik olarak pek çok literatürde önerilmektedir (Jolly, 2002; 945-967, Dennick ,1998;598-601).

Sabah ve öğleden sonraki bölümlerin öncesinde grup iletişimini güçlendirme, ortamı rahatlatma ve enerjiyi artırmaya yönelik çeşitli ısınma egzersizleri kullanılmıştır. Her bir eğitim oturumunun sonunda eğiticiler için katılımcılardan yazılı geribildirim alınmıştır. Eğiticilerin performanslarını geliştirmeleri açısından bu geribildirimler

oldukça kıymetlidir. Her günün sonunda tamamlanan günün eğiticiler, katılımcılar ve eğitim başlıkları altında değerlendirilmesi ile programın katılımcıların gereksinimlerine göre planlanması sağlanmıştır. Eğitici eğitimi programı bitiminde eğitimin geneli ve yararlanma düzeyleriyle ilgili yazılı ve sözlü geribildirimler alınmıştır.

Ege Üniversitesi'nde yürütülen bu programın değerlendirilmesi, sonuçlar doğrultusunda yeniden düzenlenerek, öğretim üyeleri için etkin eğitici eğitimi programlarının hazırlanmasında önemli veriler elde edilmesini sağlayacaktır.

Problem cümlesi

Genel olarak araştırmanın amacı Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde yürütülen Eğitici Eğitimi programı ile ilgili öğretim üyelerinin görüşlerini ve uzun erimde öğretimlerine getirdiği katkıları değerlendirmektir. Bu bağlamda problem cümlesi şöyle ifade edilmiştir;

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin, Eğitici Eğitimi Programı ve bu programın uzun erimde öğretim üyelerine katkıları ile ilgili görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

- 1- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programı'nı, eğitim ortamı, organizasyon, içerik ve kullanılan eğitim teknikleri açısından nasıl değerlendirmektedir ?
- 2- Fakülte öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerin hangilerinden yararlanmaktadır?
- 3- Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından yararlanma düzeyi bağımsız değişkenlere (öğretim üyesi yaşı,cinsiyeti,bölümü,akademik ünvanı, eğitim deneyimi) göre değişmekte midir?
- 4- Fakülte öğretim üyeleri eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğini düşünmektedir?

5- Fakülte öğretim üyelerinin eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğine ilişkin görüşleri bağımsız değişkenlere (öğretim üyesi yaşı,cinsiyeti,bölümü,akademik ünvanı, eğitim deneyimi) göre değişmekte midir?

Sayıtlılar

Eğitici eğitimi alan katılımcılar değerlendirmelerinde objektif davranmışlardır.

Eğitici eğitimi alan tüm katılımcılar bu eğitim programını ayrıntılı olarak hatırlamaktadırlar.

Sınırlılıklar

Davranış değişiklikleri ancak kendi öz değerlendirmeleri yani eğiticilikle ilgili katılımcıların kendilerinde algıladıkları gelişmeler üzerinden saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik çalışmaları da bu çalışmada toplanan veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Eğitici eğitimi programı dört gün sürmüştür.

Tanımlar :

Eğitici Gelişimi : Kişisel olarak eğiticilerin ihtiyaç duydukları yeterliliklere ve kurum politikasının gerektirdiği akademik yeterliliğe odaklanarak kurumlardaki eğitim canlılığını sağlayan tüm faaliyetler (Wilkerson,Irby,1998;387-396,Jolly,2002;945-967).

Eğitici Eğitimi : (Bu çalışmada kullanılan anlamı) Tıp fakültesi öğretim üyelerine öğretme ve eğitimle ilgili verilen eğitimler.

II. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Eğitici gelişim programları çerçevesinde yürütülen eğitici eğitimi tıp eğitimi literatüründe sadece Türkiye için değil tüm dünya için yeni ve güncel olarak tartışılan bir konudur. 1977’de dünyada sadece 72 tıp fakültesinde eğitici eğitimi programı vardı. Bu sayı dünyadaki tıp fakültelerinin %4’ünü kapsamaktadır (Benor ,2000;503-512). 1980’lerden sonra dünyada hızlı gelişmelerin yaşandığı süreçte Türkiye’de de ilk uygulamalar 1996–1997 yıllarına rastlamaktadır. Verilen bu eğitimlerin içeriğinin ne olacağı? Kendilerine göre öğretim deneyimi var olan öğretim üyelerinin bu eğitimlere karşı tavırlarının ne olacağı? Bu eğitimlerin hedeflediği davranış değişikliklerinin gerçekten sağlanıp sağlanamayacağı ? araştırılması gereken en önemli sorular olmuştur. Tıp fakültesi öğretim üyelerinin eğitici olarak ihtiyaçları Hesketh (2001) tarafından aşağıdaki başlıklar altında sıralanmıştır;

- Öğrenme deneyimlerinin daha sistematik olarak planlanması gerektiğini kabul etmeleri
- İşbaşında öğrenme faaliyetlerinde çıraklık modelinden deneysel öğrenmeye geçmeleri
- Yeni eğitim teknolojilerini etkin kullanabilir hale gelmeleri
- Yeni performans değerlendirme tekniklerini kullanıldığı ölçme ve değerlendirme sistemlerini kullanabilmeleri
- Standart uygulamalar için güvenilir ve geçerli araçlar kullanma becerileri
- İş başında öğrenmeyi destekleyecek eğitim stratejilerinin anlaşılması

Yukarıdaki genel başlıklar altında tıp fakültesi eğitimcilerinin alması gereken teknik anlamdaki eğitim becerileri yedi başlık altında toplanmış ve bunlar tıp fakültesi eğitimcilerinin eğitim anlamındaki görevleri (task) olarak belirlenmiştir. Bu yedi başlık aşağıda sıralanmıştır;

- 1- Büyük ve küçük gruplarda öğretim (sunu hazırlama, sunu yapma, görsel işitsel araçları hazırlama, kullanma, öğrenci katılımı, küçük grup tekniklerini kullanma, video-tele konferans düzenleme)

- 2- Klinik ortamda öğretim (klinik ve uygulama becerileri kazandırma, tutum kazandırma eğitimi, karar verme becerisi kazandırma, klinikte öğretim, toplum içinde öğretim, klinik beceri laboratuvarlarında öğretim)
- 3- Öğrenmenin desteklenmesi ve yönetimi
- 4- Öğrenmenin planlanması (öğrenci ihtiyacının belirlenmesi, öğrenme sonuçlarının belirlenmesi, eğitim programı içeriğinin belirlenmesi, hedeflere göre eğitim teknik ve stratejilerini seçilmesi, öğrenme planının zamanlamasının yapılması, olumlu eğitim ortamının oluşturulması, programdaki farklı alanlar arasında entegrasyonun sağlanması,planlanan eğitimin uygulanması)
- 5- Öğrenme kaynakları geliştirilmesi
- 6- Öğrenmenin değerlendirilmesi
- 7- Eğitim programının değerlendirilmesi ve eğitim araştırmaları planlanması

Robinson da 1996 da klinik eğiticilerin öğretimleri ilgili eğitim ihtiyacı duydukları temel başlıkları, küçük grup teknikleri, öğrenci değerlendirmesi, etkin geribildirim verme, beceri eğitimi verebilme olarak tanımlamıştır (Robinson ,1996;208-214). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yürütülen eğitici eğitimi programı hedefleri açısından Hesketh'in tanımladığı hedeflerden 1, 2 ve 4. maddelerde yer alan tüm konuları kapsarken, klinikte eğitim alanına olan vurgusu nedeniyle de Robinson'un önerdiği temel konuları içermektedir. Genel olarak sınıfta ve klinikte eğitim konularına bir giriş olma özelliği taşıyan bu eğitim programı içerik açısından olduğu gibi kullanılan eğitim strateji ve teknikleri açısından da literatürde açıklanan ve dünyadaki pek çok tıp fakültesinde uygulanan programlara benzerdir. Tıp eğiticilerinin eğitimlerinde genellikle yetişkin eğitim ilkeleri temel alınarak, iş başında ve yaparak öğrenme stratejileri kullanılmaktadır (Orlander,2000;257-265,Polali,2001;276-283).

Dünya genelinde Tıp eğitimi merkezlerinin uyguladığı fakülte gelişim programları ile eğitici eğitimi programları olmasına ve bu programlarına ilişkin çok sayıda makaleye rastlanmasına karşın programların etkinliğine yönelik araştırma sayısının çok az olduğu görülmektedir (Steinert,2000,44-50,Dennick,2003,314). Oysa eğitici eğitimlerini planlayan ve yürütenlerin programdaki eksiklikleri fark edip programları geliştirebilmeleri için mutlaka eğitimi değerlendirmelerinin gerekli olduğu vurgulanmaktadır (Hesketh 2001; 55-61).

Bu çalışmaların çoğunun katılımcı hoşnutluğu/doyumun değerlendirme kapsamında kaldığı, bilişsel öğrenme ve performansa yönelik etkilerin araştırıldığı çalışmaların çok az olduğu anlaşılmaktadır. Programların uzun süreli yararları ve olumlu öğretme davranışına etkilerini sorgulayan araştırma sayısının yok denecek kadar az olduğu belirtilmektedir (Dennick,2003;135,Steinert,2000;44-50). Kontrol ve deney gruplarının oluşturulmasındaki güçlükler, örnek gruplarının küçük olması, eğiticilerin performanslarının değerlendirilmesindeki sorunlar eğitici gelişim programlarının değerlendirilmesindeki başlıca güçlükler olarak tanımlanmaktadır (Steinert ,2000; 44-50).

Bu konudaki ilk çalışma Mahler ve arkadaşları (1984) tarafından tıp fakültesindeki öğretim üyelerine yaptıkları eğitimin bilişsel düzeydeki uzun ve kısa erimli etkilerini değerlendirdikleri araştırmadır. Colles ve Tomlinson (1994) Genel Pratisyen Eğiticilerine yaptıkları eğitimleri değerlendirdiklerinde katılımcıların kursta aldıkları bilgileri çok kısa zamanda uygulama fırsatı bulduklarında daha etkin kullanabildiklerini ortaya koymuşlardır. Finucane ve arkadaşlarının (1995) ‘geleneksel’ ve ‘yenilikçi’ tıp fakültelerindeki eğiticileri karşılaştırdıkları çalışmada, eğiticilerin kendi öğretme süreçlerini daha gerçekçi değerlendirmelerinde geri bildirimlerin çok etkili olduğunu belirtmişlerdir. Dennick ve arkadaşları (1996) Öğretmenin Geliştirilmesi Projesi çerçevesindeki 2 günlük eğitici eğitimlerini değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmede katılımcılar kursun amaç ve hedeflerine ulaşmada kendilerini yeterli hissetmişler ve Mikro öğretim yönteminin kendi eğitimlerini değerlendirebilmeleri ve gelişim göstermeleri için oldukça yararlı bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir. Dennick tarafından yapılan bir araştırmada eğitim öncesi ve eğitimden 1 ile 2 yıl sonra katılımcılara kendi eğitimlerini değerlendirmeleri istenmiş, ayrıca açık uçlu sorularla uzun erimdeki etkilerini değerlendirmeleri istenmiştir. Pololi ve arkadaşları(2001) akademik gelişim çerçevesinde tıp fakültesinde verdikleri özellikle yetişkin eğitimi prensiplerini içeren eğitimi değerlendirdiklerinde, bu eğitimin katılımcıların kendi kendine öğrenmelerinde, öğretme becerilerinin gelişmesinde ve disiplinler arası çalışma konusunda rehber olduğunu belirtmişlerdir. Finucane ve arkadaşlarının (1992) yaptığı bir çalışmada tıp eğiticilerinin büyük çoğunluğunun eğitici eğitimlerinin zorunlu

olmasını istediklerini ortaya koymuştur. Gibson ve Campell'in (2000) hekimlerle ilgili Kuzey İrlanda Raporunda hekimlerin temel eğitim becerileri, sınama ve eğitim değerlendirmeleri konusunda kısa kurslar istediklerini belirtmiştir. Bu kursların temel anlamda hekimlerin anlamaları ve kendi uzmanlık alanlarındaki bilgi ve becerilere eklemeleri açısından yetersiz kaldığı da iddia edilmektedir. Coles'e (2000) göre basitçe eğitimcilerin eğitim konusunda eğitilmeleri 'kayıp noktadır' (Dennick, 2003;314-315).

Bu noktada verilen eğitici eğitimi programlarının değerlendirilmesi hem eğitim süreci hem de yürütülen programların uzun süreli etkilerini ortaya çıkarabilmek açısından oldukça önemlidir. Tıp fakültelerinde eğitici gelişimi programları çerçevesinde yürütülen eğitici eğitimi programlarını değerlendirmede kullanılan teknikler; eğitim sonu süreç değerlendirmelerini, izlem araştırmalarını, bilişsel ve davranışsal değişikliklerin eğitim öncesi-sonrası değerlendirilmesini, eğitici davranışlarının doğrudan gözlenmesini, öğrencilerin öğretim üyelerini değerlendirmelerini, öğretim üyelerinin öz-değerlendirmelerini içermektedir (Steinert,2000;44-50). Özellikle fakülte öğretim üyelerinin kendilerini değerlendirdikleri öz değerlendirmenin kullanılması pek çok literatürde önerilmektedir (Hewson,2001;153-160) Eğitici gelişim programlarının öğretim üyelerinin öğretimlerine olan etkisini belirleme de kullanılan bir diğer değerlendirme de öğrencilerin öğretim üyesinin verdiği eğitimleri değerlendirmesidir. Bu teknik sadece eğitici gelişim programlarını değerlendirmek için değil aynı zamanda öğretim üyelerinin sürekli mesleki gelişimlerini sağlamak için de bir araç olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler tarafından eğitimin değerlendirilmesi öğretme davranışında değişikliğe neden olmaktadır. Prospektif bir çalışmada ise öğrenci geribildirimlerine ek olarak kişisel bir rapor eklendiğinde öğretme ile ilgili puanlarında gelişme olduğu ayrıca ön test son test puanlarında artma olduğu belirtilmiştir. Kişisel raporda tüm kliniktekilerin skorları ve kişisel skor, eğiticinin güçlü ve zayıf olduğu yerleri belirten kişisel öneriler yer almalıdır. Bütün bunlardan hareketle bireysel danışmanlık olmadan sadece öğrenci puanlaması öğretim üyesinin öğretiminin gelişimi açısından etkili değildir.

Eğitici gelişim programlarını değerlendirirken eğitimcilerin öğretim becerilerindeki değişiklikler dikkate alınmasının yanı sıra öğretim üyelerinin eğitici eğitimi programı

sürecindeki hoşnutlukları da belirlenmelidir. Özellikle bu bilgi eğitici gelişim programlarını hazırlayıp yürütenler açısından eğitici gelişim programlarının devamı, gelişmesi ve değişmesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca eğitim süreçlerine katılan öğretim üyelerinin bu kurslardaki hoşnutlukları fakültede yürütülen eğitim çalışmalarına katılımını ve devamlılığını da etkilemektedir(Steinert,2000;44-50). Özellikle eğitim programlarının süreç değerlendirmelerinde Likert ölçeğinin kullanıldığı değerlendirme ölçeklerinin uygulanması oldukça yaygındır ve katılımcı hoşnutluğunu değerlendirmede sıkça kullanılan bir tekniktir (Braskamp,1994;52-65).

Pek çok araştırmacı eğitici eğitimi programlarının değerlendirmelerinde kullanılan niceliksel değerlendirmelerin etkinliğindeki yetersizliğe dikkat çekerek , bu tekniklere kalitatif tekniklerin eklenmesini önermiştir. Odak grup görüşmeleri, yarı yapılandırılmış görüşmeler, nominal grup tekniği gibi tekniklerin eğitici gelişim programlarının mesleksi gelişime olan etkilerini ve hangi eğitim stratejilerinin eğitici gelişim programları açısından etkili olduğunu ortaya çıkarmada değerli olduğunu belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak kalitatif çalışmalar, sadece eğitimlere katılanlar değil çalışma ortamındaki diğer öğretim üyeleri, eğitilenler ve programa destek olacak kişilerin fikirlerinin alınması konusunda da yardımcı olabilir (Steinert,2000;44-50).

Öğretim üyesi gelişim programlarının değerlendirilmesinde birden fazla değerlendirme ölçeğinin kullanılması, bu çalışmaların güvenilirliğini ve kalitesini arttırmaktadır. Bu teknikleri ayrı ayrı kullanılmak yerine aynı programı değerlendirmede birlikte kullanılmaları oldukça önemlidir (Hewson ,2001;153-160).

Dünya genelinde değerlendirme çalışmaları uzun erimli etkilerin değerlendirilmesine odaklanmıştır. Kısa erimli sonuçların değerlendirilmesinin ötesinde çalışmalar yapılmalıdır. Eğitim sonrası altı ay ve sonrası döneme ait değerlendirme yapan pek az araştırma vardır. (Steinert,2000;44-50).

III.BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırma Modeli / Deseni

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne yürütülmekte olan Eğitici Eğitimi Programını değerlendirmek amacıyla yapılan betimsel bu araştırmada ;

1-Eğitim sonu katılımcı görüşleri alınarak katılımcıların eğitimden hoşnutluğu/doyumu değerlendirilmiştir. Katılımcı görüşlerinin alınması ile hoşnutluk/doyumlarının değerlendirmesi ise eğitici eğitimi programındaki aksaklıkları görmek ve karşılanmayan beklentileri görerek yeni programların hazırlanması ve yürütülen programların düzeltilmesinde kullanılan yöntemlerden biridir.

2--Eğitim programına katılmalarının üzerinden iki yıl geçen katılımcıların kursta aldıkları bilgi ve becerilerinin ne kadarını kullandıkları değerlendirilmiştir. Yeterliliğe Dayalı Eğitim kavramı çerçevesinde verilen eğitimin uygulamaya yansımaları en önemli amaçlarından biridir. Fakülte öğretim üyelerinin aldıkları eğitimi ne kadar uygulamalarına aktardıklarını kendi algıları üzerinden değerlendirmek için eğitim değerlendirmelerinde sıkça kullanılan geriye doğru kendi gelişimlerini değerlendirme anketi uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem / Katılımcılar

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitici Eğitimi ekibi (6 kişi) 1999 -2001 yılları arasında fakültede 12 eğitici eğitimi programı düzenlemiş ve bu eğitimlerde 146 öğretim üyesine eğitim verilmiştir. Araştırmanın evrenini bu 146 öğretim üyesi oluşturmuştur. Bu değerlendirme çalışmasında eğitici eğitimi programına katılan tüm öğretim üyesine ulaşılması planlanmıştır.Dolayısıyla örnekleme çalışması yapılmamıştır. 10 öğretim üyesi araştırmanın ikinci bölümünün yapıldığı 2003 Mart ayına kadar olan süreçte fakülteden ayrılmışlardır. 26 öğretim üyesine aynı ay içinde uzun süreli izin ya da il dışı görevlendirmede oldukları için ulaşamamıştır. 8 öğretim üyesi uzun süreli eğitimin

etkinliğini değerlendirme anketi hazırlık sürecinde anlaşılabilirliğin değerlendirildiği sürece katıldıkları için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu nedenlerle araştırmanın ikinci kısmına ait 102 anket dağıtılmıştır. 82 öğretim üyesi anketi doldurarak geri yollamıştır. Kapsayıcılık oranı % 80.3'dür.

Veri Toplama Araçları

Kurs Sonu Değerlendirme Formu : Kurs içeriği, organizasyonu, kullanılan eğitim yöntemleri eğitimi veren eğiticiler hakkında katılımcıların beğenilerinin 5'li likert ölçeği ile değerlendirildiği 14 sorudan oluşan bir ölçektir. Bu ölçek pek çok fakültede uygulanan benzer eğitimlerde kullanılan standart bir ölçektir. Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek için iç tutarlılık ölçümünde kullanılan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Ölçeğin bu araştırma sonuçları üzerinden hesaplanan Cronbach Alfa değeri 0.78 dir

Kurs sonu değerlendirme formunda katılımcıların belirtmek istedikleri görüşler ve öneriler de açık uçlu olarak sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar araştırmacı tarafından listelenmiş ve temel başlıklar altında toplanarak sunulmuştur.

Uzun Süreli Eğitim Etkinliğini Değerlendirme Formu : Katılımcıların kursta en fazla yararlandıkları konuları belirttikleri ve eğitim aldıktan sonra kendi eğitimlerindeki değişiklikleri değerlendirdikleri iki ölçekten oluşmaktadır. Her iki ölçekte de beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeklerin dışında ankette bir de açık uçlu soru yer almaktadır. Bu anketin oluşturulmasında aşağıdaki süreç yaşanmıştır;

- İlk ölçek için eğitimde hedeflenen temel bilgi ve beceri başlıkları araştırmacı tarafından listelenmiştir.
- İkinci ölçek içinse eğitim programından sonra öğretim üyeleri tarafından uygulanması beklenen hedef davranışlar araştırmacı tarafından listelenmiştir.
- Oluşturulan liste eğitimi veren diğer üç uzman eğitici tarafından tartışılmıştır.
- Taslak halindeki anket bu eğitimi almış 8 fakülte eğiticisi tarafından anlaşılabilirlik açısından değerlendirilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

- Bu haliyle anket yine fakülte eğiticileri dışındaki bu eğitimi alan 12 kişiye pilot uygulama yapıldıktan sonra son hali verilmiştir.
- Güvenilirlik değerlendirmek için kullanılan Cronbach Alfa değeri birinci ölçek için 0.83 dür.
- İkinci ölçeğin bu araştırma sonuçları üzerinden hesaplanan Cronbach Alfa değeri 0.95 tir.

Veri Çözümlemesi

Veriler SPSS 11.0 istatistik paket programına girilmiş ve analizler yine programda gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların, kursun eğitim ortamı, kursun organizasyonu, içerik, kursta kullanılan eğitim teknikleri, ile ilgili görüşleri likert ölçeğine verdikleri skorlarla değerlendirilmiştir. Likert ölçeğindeki değerler 5: Kesinlikle katılıyorum, 4: Kesinlikle katılmıyorum, 3: Fikrim yok, 2 : Katılmıyorum, 1 : Kesinlikle katılmıyorum olarak belirlenmiştir. Verilerin çözümlemesinde tüm değerlerin sıklıkları belirtilmiş ayrıca 5 ve 4 puanları birleştirilerek 'önergelerdeki fikirlere katılıyorum' olarak değerlendirilirken, 3,2 ve bir değerleri de 'önergelerdeki fikirlere katılmıyorum' olarak değerlendirilmiştir.

Öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerileri öğretimlerinde kullanma düzeyini ortaya çıkarmaya çalışan ilk ölçekte kullanılan likert ölçeğindeki değerler 5 : Çok fazla yararlandım 4: Çok yararlandım 3: Orta derecede yararlandım 2 : Çok az yararlandım 1 : Hiç yararlanmadım olarak belirlenmiştir. Verilerin çözümlemesinde tüm değerlerin sıklık dağılımları verilmiş ayrıca 5,4ve 3 değerleri birleştirilerek 'yararlandım' olarak değerlendirilirken diğer değerler 'yaralanmadım' olarak kabul edilmiştir. Tanımlayıcı tablolarda yüzde dağılımları kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler (katılımcıların anabilim dalları, kariyerleri, cinsiyetleri, eğitim deneyimleri ve yaşları) açısından yapılan karşılaştırmalı analizlerde ise $p < 0.05$ anlamlı düzey olarak kabul edilerek Kikare ve Kruskal Wallis istatistik teknikleri kullanılmıştır.

Öğretim üyelerinin eğitimden uzun süre sonra eğitim becerilerindeki davranışlarının değişmesi yönündeki algılarına etkisini ortaya çıkarmaya çalışan ikinci ölçekte kullanılan likert ölçeğindeki değerler 5 : Çok fazla değiştirdi 4: Çok değiştirdi 3: Orta derecede değiştirdi 2 : Çok az değiştirdi 1 : Hiç değiştirmedir olarak belirlenmiştir. 5, 4 ve 3 değerleri birleştirilerek 'değiştirdi' olarak değerlendirilirken diğer değerler 'değiştirmedir' olarak kabul edilmiştir. Tanımlayıcı tablolarda yüzde dağılımları kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler (katılımcıların anabilim dalları, kariyerleri, cinsiyetleri ve yaşları) açısından yapılan karşılaştırmalı analizlerde ise $p < 0.005$ anlamlı düzey olarak kabul edilerek Kikare kullanılmıştır. Kikare testi iki gruba ayrılan bağımsız değişkenler için sayımla belirlenen değerlerin yüzdelerinin arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmekte kullanılan nonparametrik bir testtir.

Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı dört gözlü tablolarda Fisher Exact test kullanılırken, dört gözden fazla olan tablolarda Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR

I. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programı'nı, eğitim ortamı, organizasyon, içerik ve kullanılan eğitim teknikleri açısından nasıl değerlendirmektedir ?

Kursa 72'si temel bilimler, 74'ü klinik bilimlerden olmak üzere 146 kişi katılmıştır. Katılımcıların 83'ü kadındır. Kurs sonu değerlendirmeler isim belirtilmeden toplandığı için burada sadece kursa ilişkin görüşlerin yüzde dağılımlarına yer verilecektir(tablo 2).

Kurs sonu değerlendirmelerin son soruları katılımcıların ifade etmek istedikleri görüş ve önerilere ayrılmıştır. Bu bölümdeki görüşler temel başlıklara göre şunlardır.

Eğitmenlere ilişkin geribildirimler;

Eğiticiler çok huzur vericiydi (1 kişi)

Eğiticiler çok deneyimli (1 kişi)

Eğiticiler çok iyi aktarıyorlar (6 kişi)

Eğiticiler ılımlı (1kişi)

Eğiticilerin tüm görsel araçları kullanması bize örnek oldu (1kişi)

Eğitim Ortamı

Fizik koşullar

Kursun verildiği ortam eğitim için uygun değil (18 kişi)

Öğrenmeye uygun ortam

Eğitim ortamı olumluydu (7 kişi)

Eğlenerek öğrendim (3 kişi)

Eğitimin veriliş şekli ve kullanılan eğitim teknikleri

Oyunlar ve ısınmalar çok iyiydi (6 kişi)

Isınma oyunları daha farklı olabilirdi (1kişi)

Daha fazla örnek / deneyim verilebilir (2 kişi)

Çok emek verilmiş (1kişi)

Grup hazırlıklarına zaman ayrılmalı (3 kişi)

Kursa soru ile başlamak fikri güzel (1kişi)

Yazılı eğitim materyalinin artırılması (1kişi)

Uzun tartışmalara müdahale edilebilir (1kişi)

Eğitim içeriği

Bazı konular fazla tekrarlandı (1kişi)

Bazı konulara ayrılan süre uzundu (1kişi)

Kullanılan terimlere uzak olmam katılımımı etkiledi (6 kişi)

Probleme dayalı eğitim daha fazla verilebilirdi (1kişi)

Büyük gruplara eğitim konusunda daha detaylı bilgi verilmeli

Bilgi değerlendirme araçları daha fazla anlatılabilir (3 kişi)

Barkovizyon kullanımı anlatılabilir (9 kişi)

Bazı konulara(görsel işitsel araçlar - interaktif eğitim gibi)daha fazla zaman verilebilir (8kişi)

İnternet'te eğitim bu kursa katılmalı (1kişi)

Eğitimin süresi

Eğitim süresi artmalı (4 kişi)

Eğitim süresi daha kısa olabilir (7 kişi)

Eğitim daha az yoğun ama daha uzun olabilir (1kişi)

Eğitim genel eğitim yaklaşımı ve sunum yapma becerileri olarak ikiye ayrılabilir(1kişi)

Eğitimin katkıları

Eğitimin hayat boyu devam ettiğini anladım (1kişi)

Bu eğitim ileriye dönük önem taşıyor (1kişi)

Beklentilerimin çok üstünde yararlandım (2 kişi)

Özgüven kazandım (3 kişi)

Eğitim öncesine göre doğru cevap sayım artmış (2 kişi)

Keşke daha önce alsaydım (1kişi)

Kendimi yeterli hissetmem bundan sonraki deneyimlerime bağlı (12 kişi)

Öğrendiklerimi uygulamak için çaba göstereceğim (1kişi)

Eğitimlerin devamı ile ilgili görüşleri

Benzer kursların devamını istiyorum (3 kişi)

İletişimin devam etmesini istiyorum (1kişi)

Kurs tüm öğretim üyelerine yaygınlaştırılmalı (4 kişi)

Tablo 2 : Kurs Katılımlarının Kurs Sonunda Kursa İlişkin Görüşleri

SORU	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Katılıyorum * %	Katılım yorum** %
Kurs içeriğinde kurs öncesi soru formu ile eksikliği ortaya çıkan konulara yeterince yer verildi		0.7	3.4	41.1	54.8	95.9	4.1
Kursun süresi amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşmada yeterliydi	1.4	8.9	0.7	32.9	56.2	89.0	11.0
Kullanılan interaktif eğitim teknikleri konuların yeterince anlaşılmasını sağladı.				21.9	78.1	100	0
Kurs süresince konulara uygun olarak çeşitli eğitim gereçlerine yer verildi.			0.7	18.6	80.7	98.6	2.4
Kurs süresince kullanılan eğitim gereçleri yeterliydi.		2.1	1.4	29.7	66.9	95.9	4.1
Eğitmen değerlendirme rehberlerinin kullanılmasında eğitim basamaklarının daha kolay ve kısa sürede öğrenilmesini sağladı			2.8	29.0	68.3	96.6	3.4
Kurs programında yer alan oyunlar ve ısınma egzersizlerini olumlu buldum.			1.4	9.0	89.7	97.9	3.1
Kurs süresince olumlu eğitim ortamı yaratıldı		0.7		3.4	95.9	99.3	0.7
Kurs konularının süre olarak dağılımı dengeliydi	0.7	2.1	3.4	35.2	58.6	93.2	6.8
Eğiticilerin bilgi beceri ve tutumları yeterliydi.				6.9	93.1	99.3	0.7
Şu anda kendimi klinik eğitimlik konusunda interaktif eğitim yöntemlerini kullanabilecek yeterlilikte hissediyorum			10.	55.6	33.8	89.0	11.0
			3				
Kursun yapıldığı salon ve fizik koşullar yeterliydi	2.7	20.5	8.2	47.3	21.2	68.5	32.5
Kurs kapsamındaki konuları kullanacağımı düşünüyorum			0.7	17.1	82.2	99.3	0.7
Bu kursun işimde kendimi daha yeterli hissetmeye neden olacağını düşünüyorum	0.1	0.1	0.1	21.9	76.0	97.9	2.1

*Likert ölçeğindeki '5 : Kesinlikle katılıyorum' ve '4 : Katılıyorum' birleştirilmiştir

**Likert ölçeğindeki '3: Fikrim yok', '2 : Katılmıyorum' ve '1 : Kesinlikle katılmıyorum' birleştirilmiştir

Katılımcıların tümü eğitim sürecinde içerikle uyumlu olarak interaktif eğitim tekniklerinin kullanılmasının eğitim içeriğinin kavranmasında yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim üyelerinin çoğu eğitim ortamının oldukça olumlu olduğunu (%99.3), eğiticilerin tutum ve davranışlarının oldukça iyi olduğunu (% 99.3) belirtmişlerdir. Açık uçlu sorularda da 10 kişinin eğiticilere ilişkin olumlu geribildirimleri olurken 10 kişi de eğitim ortamının sıcak ve samimi olduğunu özellikle vurgulamıştır.

Eğitim programı konusundaki hoşnutluğun en yüksek olduğu özelliğin 'olumlu ve sıcak eğitim ortamı yaratılması' olması eğitici eğitimi programlarında katılımcı öğretim üyelerinin uygulamalara rahatlıkla katılabilmeleri ve böylece uygulama sırasında yansıtma (reflection in action) yoluyla öğrenmelerinin kolaylaşmasını sağlamıştır. Polali 2002'de yayınladığı araştırmasında eğitici eğitimine katılan öğretim üyelerinin yürütülen programının etkinliğini değerlendirirken üç önemli faktörü vurguladıklarını belirtmiştir. Bu faktörler eğitim ortamının güvenli olması, iletişimi kolaylaştıran destekleyici bir ortamın olması ve eğitim ortamının çalışma ortamından farklı ve izole bir yerde olması olarak ifade edilmiştir. Güvenli ortam katılımcılar arası iletişimi artırırken, deneyimlerin paylaşılmasını, sorunların birlikte çözülmesini, kendi aralarındaki işbirliğini artırmaktadır (Polali,2002;377-386).

İstanbul üniversitesinde yürütülen benzer eğitim programının sonunda öğretim üyelerinin %94.7'si bu kursun kendilerini işlerinde daha güvenli hissetmelerini sağlayacağını belirtmiştir. Ege Üniversitesi'nde yürütülen programda da bu oran %97.9 dur. 'Öğrendiklerimi kendi öğretimlerimde kullanacağım' başlığına verilen olumlu yanıtlar İstanbul Üniversitesi programında % 88.4 ile eğitimle ilgili görüşlerden en az katılım sağlanan konu olmuştur. Bizim uyguladığımız programda da aynı başlığa olumlu katılım oranı %99.3 iken, öğretim üyelerinden öğrendikleri yeni eğitim tekniklerini uygulama konusunda kendilerini yeterli hissedenlerin oran %89.0'da kalmıştır. Açık uçlu sorularda ileride aldıkları eğitimi kullanma ile ilgili 11 kişi olumlu fikirlerini belirtirken, 12 kişi öğrendiği eğitim teknikleri ile ilgili yeterliliğini ilerdeki uygulamalarının sonuçlarına göre değerlendirebileceğini belirtmiştir. Ölçekte yer alan 'Şu anda kendimi klinik eğitmenlik konusunda interaktif eğitim yöntemlerini

kullanabilecek yeterlilikte hissediyorum' cümlesine verilen olumlu cevapların %89'lar da kalmasının nedeni de kendilerinin ilerdeki uygulamalarına göre karar vermek istemeleri olarak değerlendirilebilir. Bu sonuçlar ışığında eğitici eğitimi programında aktarılan yeni eğitim teknikleri öğretim üyelerinin çoğu tarafından benimsenmiştir.

Yine öğretim üyelerinin %89.0'ü eğitime ayrılan zaman konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Açık uçlu sorulara verilen cevaplar bazı öğretim üyelerinin eğitim süresini kısa bulurken (5 kişi), bazılarının da uzun olarak (7 kişi) değerlendirdiğini göstermiştir. Musal'ın yaptığı benzer bir araştırmada da öğretim üyelerinin dört günlük eğitim süresinin başlangıcında kliniklerden uzak kalma gerekçesiyle eğitim süresini uzun bulurken, eğitim sonunda katılımcıların %23,5'i eğitim süresini yetersiz bulmuşlardır (Musal,1999;101-108)

Eğitim verilen salonun iyi olmadığını bir çok katılımcı belirtmiştir (%32.5). Açık uçlu sorularda da 18 kişinin aynı şeyi ifade etmesi bu görüşü desteklemiştir. Belirtilen görüşler doğrultusunda yeni salon bulma çabaları idari ve mali sorunlar nedeniyle ancak üçüncü yılın sonunda çözümlenebilmiştir.

Eğitim ile ilgili konular ülkelerin gelenekleri, kültürleri ve yaşanan gereksinimler açısından pek çok farklılıklar gösterdiği için literatürdeki benzer deneyimlere rağmen verilen eğitici eğitimi programlarından öğretim üyelerinin ne kadar memnun olduklarının değerlendirilmesi programın devamı ve sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Eğitimlere katılımı etkileyen önemli faktörler tıp fakültesi öğretim üyelerinin (özellikle uzun yıllardır eğiticilik yapanların) 'eğitici eğitimi' gibi onların zaten bildiklerini ve yaptıklarını düşündükleri bir alanda eğitim almaya ikna olmaları ve yürütülen programdan memnuniyetleridir. Bu nedenle öğretim üyelerinin eğitim sonu hoşnutluklarının tüm başlıklarda yüksek olarak değerlendirilmesi programın devamlılığı açısından önemli bir faktör olmuştur. Literatürde eğitici gelişimi programlarının katılımcıların hoşnutluğu açısından oldukça yüksek puanlar aldığı ve bu programlara katılan öğretim üyelerinin diğer öğretim üyelerine bu programları önerdikleri belirtilmektedir (Steinart,2000;44-51). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yürütülen eğitici eğitimi programının da devamlılığı eğitime katılan öğretim üyelerinin kendi

arkadaşlarına bu programı önermeleri ve bir sonraki eğitim listesine onları da kaydettirmeleri ile sağlanmıştır.

II- Fakülte öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerin hangilerinden yararlanmaktadırlar ?

1999-2001 arasında verilen eğitimlerde eğitim almış kişilere 2003 yılında tekrar ulaşılarak eğitimden yararlanma düzeyleri sorgulanmıştır. Ulaşılan 82 katılımcının % 47.6'sı temel bilimlerde, % 52,4'ü klinik bilimlerde görev yapmaktadır. Katılımcıların %50'si kadındır. Öğretim üyelerinin yaş ortalamaları 42.04 ± 6.94 , öğretim görevlisi olarak çalışma yılı ortalamaları 11.35 ± 8.01 'dir. Öğretim üyelerinin yaş, öğretim deneyimi ve akademik ünvanlarına göre dağılımları tablo 3'de verilmiştir.

Öğretim üyelerinin büyük kısmı 49 yaşın altındadır (% 85.4) ve çoğunun öğretim deneyimi 0-19 yıl arasındadır (% 87.8). Doçent ve yardımcı doçent/öğretim görevlisi yüzdeleri benzerken, profesör sayısı daha azdır(tablo3).

Tablo 3 : Öğretim Üyelerinin bazı özelliklere göre dağılımları

Öğretim Üyelerinin bazı özellikleri	Sayı	Yüzde
Yaş		
30-39	34	41.5
40-49	36	43.9
50 ve üzeri	12	14.6
Öğretim Deneyimleri		
0-9 yıl	38	46.3
10-19 yıl	34	41.5
20 yıl ve üzeri	10	12.2
Akademik Ünvan		
Profesör	22	26.8
Doçent	32	39.0
Yardımcı Doçent / Öğretim Görevlisi	38	34.1
TOPLAM	82	100

Öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programına katılmalarının üzerinden ortalama 2 yıl geçtikten sonra yaşadıkları öğretim deneyimlerinde programın öğrenim hedefleri doğrultusunda hangi temel konulardan yararlandıkları tablo 4'de belirtilmiştir.

Tablo 4 : Fakülte öğretim üyeleri Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeyleri

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	Yararlan- dım* %	Yararlan- madım ** %
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	1.3	1.3	18.7	58.7	20.0	97.3	2.7
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	1.3	3.8	19.2	56.4	19.2	94.9	5.1
3-Görsel işitsel araçları kullanma	5.1	2.5	13.9	46.8	31.6	92.4	7.6
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	5.3	2.5	13.9	46.8	31.6	84.2	15.8
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	3.9	2.6	27.6	48.7	17.1	93.4	6.6
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	3.8	9.0	26.9	48.7	11.5	87.2	12.8
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	2.6	2.6	34.6	38.5	21.8	94.9	5.1
8-Sunu planı hazırlama	2.6	3.9	19.7	40.8	32.9	93.4	6.6
9- Olgu çalışmaları	4.0	5.3	22.7	45.3	22.7	90.7	9.3
10-Canlandırma (Role Yapma)	13.5	12.2	29.7	31.1	13.5	74.3	26.7
11- Beyin fırtınası	5.3	9.2	22.4	43.4	19.7	85.5	14.5
12- Derse etkili giriş teknikleri	1.3	5.2	14.3	46.8	32.5	93.5	6.5
13- Katılımlı ders özetleme teknikleri	3.8	9.0	20.5	42.3	24.4	87.2	12.8

*‘Çok fazla yararlandım’, ‘Çok yararlandım’ ve ‘Orta derecede yararlandım’

***‘Çok az yararlandım’ ve ‘Hiç yararlanmadım’

Öğretim üyeleri eğitimlerden en fazla yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma konusunda faydalandıklarını belirtirken en az faydalandıkları beceri olarak canlandırma tekniğini belirtmişlerdir. Olumlu eğitim ortamı yaratma, görsel işitsel araçların kullanılması, gösterim yapma, grup dinamiklerini gözleme, sunu planı hazırlama, olgu çalışması ve derse etkili giriş yapma gibi konulardan yararlandıklarını belirten öğretim üyelerinin sayısı % 90’ların üzerinde iken, eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma, yetiştiricilik yapma, canlandırma beyin fırtınası ve dersleri katılımlı olarak özetleme konularından yararlanma düzeyi %80 ile %87 arasında kalmıştır.

Konuyla ilgili literatürler bölümünde de vurgulandığı gibi eğitici gelişim programlarının değerlendirilmesi ile ilgili en önemli sorunlardan bir tanesi verilen eğitimlerin öğretim üyelerinin bu eğitimlerden yararlanma düzeyinin belirlenmesidir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar göstermiştir ki öğretim üyelerinin %90 ve üzerindeki bölümü fakültede sıklıkla kullanılan anfide aktarılan büyük gruplara yönelik eğitimlerinin etkinliğini artıracak temel bilgi ve becerilerden (yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma, Olumlu eğitim ortamı yaratma, görsel işitsel araçların kullanılması, gösterim yapma, grup dinamiklerini gözleme, sunu planı hazırlama, olgu çalışması ve derse etkili giriş yapma).

Fakültede az kullanılan yapılandırılmış beceri eğitimlerinde ağırlıklı olarak kullanılan eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma, yetiştiricilik yapma, canlandırma teknikleri daha az sayıdaki öğretim üyesi tarafından kullanılmaktadır. Daha çok küçük gruplarda kullanılabilecek beyin fırtınası ve dersleri katılımlı olarak özetleme konularından da yararlanma düzeyi daha düzeylerde kalmıştır. Genel olarak bu ayrımlaşmaya rağmen tüm başlıklarda yararlanma düzeyi %80'in altına düşmemiştir.

3- Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından yararlanma düzeyi bağımsız değişkenlere (öğretim üyesi yaşı, cinsiyeti, bölümü, akademik ünvanı, eğitim deneyimi) göre değişmekte midir?

Bu bölümde öğretim üyelerinin yaş, cinsiyet, akademik unvan, iş deneyimi ve bölümlerinin Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerilerden yararlanma düzeyine etkisi değerlendirilmiştir. Tablo 5'te yaşı Eğitici Eğitiminden yararlanma üzerine etkisi gösterilmiştir.

Tablo 5 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin yaş gruplarına göre dağılımı

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	30-39	40-49	50 -	Kikare **	p
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	100	97.0	90.9	2.58	0.27
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	93.8	97.1	90.9	0.798	0.67
3-Görsel işitsel araçları kullanma	96.9	88.9	90.9	1.56	0.45
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	80.6	85.7	90.0	0.60	0.74
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	100	87.9	90.6	3.96	0.13
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	81.3	91.4	90.9	1.68	0.43
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	96.9	94.3	90.9	0.63	0.72
8-Sunum planı hazırlama	96.9	90.9	90.9	1.05	0.58
9- Olgu çalışmaları	90.0	88.2	100	1.36	0.50
10- Canlandırma (Role Oynama)	75.9	70.6	81.8	0.60	0.74
11-Beyin fırtınası	83.9	85.3	90.9	0.32	0.85
12-Derse etkili giriş teknikleri	93.8	91.2	100	1.05	0.58
13-Katılımlı ders özetleme teknikleri	81.3	88.6	100	2.65	0.26

**Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Öğretim üyelerinin yaşları ile eğitici eğitimi programında verilen temel bilgi becerileri kullanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$)

Öğretim üyelerinin öğretim deneyimlerinin Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerilerden yararlanma düzeyine etkisi tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin öğretim deneyimlerine göre dağılımı

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	0-9yıl	10-19yıl	20- yıl	Kikare **	p
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	100	96.9	88.9	3.38	0.18
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	100	87.9	100	5.67	0.05
3-Görsel işitsel araçları kullanma	100	88.2	77.8	6.46	0.04
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	91.4	75.8	87.5	3.16	0.20
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	100	90.9	77.8	6.23	0.04
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	88.6	85.3	88.9	0.190	0.90
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	94.3	94.3	100	0.54	0.76
8-Sunum planı hazırlama	97.1	90.9	87.5	1.56	0.45
9- Olgu çalışmaları	88.2	90.6	100	1.14	0.56
10- Canlandırma (Role Oynama)	72.7	75.0	77.8	0.10	0.94
11-Beyin fırtınası	88.2	78.8	100	1.01	0.60
12-Derse etkili giriş teknikleri	94.3	90.9	100	1.01	0.60
13-Katılımlı ders özetleme teknikleri	88.6	82.4	100	2.06	0.35

**Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Öğretim üyelerinden öğretim deneyimi 0-9 yıl arasında olanlar görsel işitsel araçların hazırlanması ve gösterim yapma konularında daha tecrübeli olan öğretim üyelerine göre daha fazla yararlandıklarını belirtmişlerdir ($p < 0.05$). Diğer bilgi ve beceri alanlarında öğretim deneyimi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Öğretim deneyimi daha fazla olan öğretim üyelerinin görsel işitsel araçları kullanma konusunda daha az öğretim deneyimi olanlara göre daha az yararlanmış olmaları oldukça doğaldır. Yine fakültede gösterimle ilgili uygulamaları daha çok genç öğretim

üyeleri gerçekleştirdiği için gösterim yapma ile ilgili temel becerilerden öğretim deneyimi daha az olan öğretim üyelerinin yararlanması normaldir.

Fakülte öğretim üyelerinin akademik ünvanlarının Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerilerden yararlanma düzeyine etkisi tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin akademik ünvanlarına göre dağılımı

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	Prof.	Doçent	Y. Doç- Öğr. Grv	Kikare **	p
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	90.5	100	100	5.21	0.07
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	90.5	93.3	100	2.40	0.30
3-Görsel işitsel araçları kullanma	85.7	90.3	100	3.70	0.15
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	90.0	79.3	85.2	1.03	0.59
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	85.0	93.1	100	4.15	0.12
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	85.0	93.5	81.5	1.96	0.37
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	90.0	100	92.6	2.90	0.23
8-Sunum planı hazırlama	89.5	93.5	96.2	0.78	0.67
9- Olgu çalışmaları	95.0	96.6	80.8	4.57	0.10
10- Canlandırma (Role Oynama)	80.0	85.7	57.7	5.92	0.05
11-Beyin fırtınası	90.5	82.8	84.6	0.60	0.73
12-Derse etkili giriş teknikleri	95.2	89.7	96.3	1.14	0.56
13-Katılımlı ders özetleme teknikleri	85.7	83.3	92.6	1.31	0.56

**Kikare analizinde gözlerin %50’si 5’in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Öğretim üyelerinin akademik ünvanları ile eğitici eğitimi programında verilen temel bilgi becerileri kullanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Öğretim üyelerinin cinsiyetlerinin Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerilerden yararlanma düzeyine etkisi tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	Erkek	Kadın	p*
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	100	94.6	0.24
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	92.5	97.4	0.32
3-Görsel işitsel araçları kullanma	87.5	97.4	0.10
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	82.5	86.1	0.45
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	92.1	94.7	0.50
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	87.2	87.2	0.63
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	92.3	97.4	0.30
8-Sunum planı hazırlama	89.5	97.4	0.17
9- Olgu çalışmaları	91.7	89.7	0.54
10- Canlandırma (Role Oynama)	73.0	75.7	0.50
11-Beyin fırtınası	78.9	92.1	0.09
12-Derse etkili giriş teknikleri	94.9	92.1	0.48
13-Katılımlı ders özetleme teknikleri	87.5	86.8	0.59

*Kikare Analizinde Gözlerin %50’sinde beklenen değerler 5’in altında olduğu için Fisher’ Exact test kullanılmıştır.

Öğretim üyelerinin cinsiyetleri ile eğitici eğitimi programında verilen temel bilgi becerileri kullanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Öğretim üyelerinin bölümlerinin Eğitici Eğitimi Programında aktarılan temel bilgi ve becerilerden yararlanma düzeyine etkisi tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9 : Fakülte öğretim üyelerinin Eğitici Eğitimi Programından iki yıl sonra aktarılan temel bilgi ve becerilerinden yararlanma düzeylerinin bölümlerine göre dağılımı

Temel Bilgi ve Beceri Başlıkları	Preklinik	Klinik	p*
1-Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini göz önüne alma	94.4	100	0.22
2-Olumlu eğitim ortamı yaratma	94.4	95.2	0.63
3-Görsel işitsel araçları kullanma	89.2	95.2	0.27
4-Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma	86.1	82.5	0.45
5-Demonstrasyon (gösterim) yapma	91.9	97.6	0.27
6-Yetiştiricilik (koçluk)yapma	88.9	97.5	0.14
7-Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme	91.9	97.6	0.27
8-Sunum planı hazırlama	88.9	97.5	0.14
9- Olgu çalışmaları	80.0	100	0.03
10- Canlandırma (Role Oynama)	76.5	72.5	0.45
11-Beyin fırtınası	86.1	85.0	0.57
12-Derse etkili giriş teknikleri	91.9	95.0	0.46
13-Katılımlı ders özetleme teknikleri	86.5	87.8	0.56

*Kikare Analizinde Gözlerin %50’sinde beklenen değerler 5’in altında olduğu için Fisher’ Exact test kullanılmıştır.

Klinik bölümlerde yer alan öğretim üyeleri temel bilimlerde görev yapan öğretim üyelerine göre olgu çalışmalarından daha fazla yararlandıklarını belirtmişlerdir ($p < 0.05$). Diğer bilgi ve beceri alanlarında öğretim üyelerinin görev yaptıkları bölüm açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Olgu çalışması özellikle hastalıkların semptom, tanı ve tedavisini anlatan öğretim üyeleri için oldukça kullanışlı bir eğitim tekniğidir. Bu yüzden de klinik dallarda görev yapan öğretim üyelerinin olgu çalışmalarından yararlanmış olması doğaldır.

III-Fakülte öğretim üyeleri eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğini düşünmektedir ?

Öğretim üyelerinin genel olarak eğitici eğitimi programında aldıkları temel bilgi ve beceri alanlarından yararlanma düzeylerinin yani sıra eğitim kapsamında verilen becerilerindeki değişikliğin olup olmadığı da kendi algıları üzerinden değerlendirilmiştir. Öğretim üyelerinin görüşleri tablo 10'da verilmiştir. Öğretim üyelerinin % 90 ve üzerindeki bölümü aşağıdaki 5 temel beceri alanında davranışlarının değiştiğini belirtmişlerdir.

Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma.

Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme.

Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme.

Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi).

Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma.

En az düzeyde öğretim üyesinde değişiklik gözlenen 5 davranış ise aşağıda sıralanmıştır:

Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlatma....).

Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre.

Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz).

Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma.

Ders sonunda anlatılanları özetleme.

Bağımsız öğrenmeyi destekleme davranışı ölçek hazırlandığı süreçte eğitim ekibi olarak eğitim programının doğrudan hedefleri arasında olmamasına rağmen ölçeğe verilen

yanıtlarda ğretim üyelerinin dikkatini değerlendirmek için sorulmuştur. Bu anlamda değişiklik oldu diyen ğretim üyelerinin sayısının en az bu soruda olması eğitimin verilmesinden bu yana 2 yıl geçmesine rağmen ğretim üyelerinin eğitimin hedef davranışlarını algıladıklarını gösteren bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 10 : Fakülte öğretim üyelerinin eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğine ilişkin öz değerlendirmeleri

Öğretim Üyelerinin Eğitim Becerileri	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	'Değiştirdi' * %	Değiştir medi***%
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın, paylaşıma açık, hevesli)	2.6	9.1	32.5	31.2	24.7	88.3	11.7
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev, sunum hazırlatma...)	0.5	18.4	46.1	18.4	6.6	71.1	38.9
3-Öğrencinin düzeyine, deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	6.6	5.3	35.5	35.5	17.1	88.2	11.8
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç, öğrenim hedeflerini belirleme	7.9	6.5	19.4	40.3	33.8	93.5	6.5
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun olarak ders anlatma	7.9	5.3	19.6	46.1	21.1	86.8	13.2
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre	10.4	14.3	45.4	22.1	7.8	75.3	24.7
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	2.6	20.8	35.1	28.6	13.0	76.6	23.4
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini net olarak açıklama	3.8	6.5	19.2	42.3	28.2	89.7	10.3
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	2.6	6.6	34.2	35.5	21.1	90.8	9.2
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma	2.6	2.6	23.3	39.0	32.5	94.8	5.2
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme	5.2	9.1	42.9	28.6	14.3	85.7	14.3
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk) yapma	6.7	9.3	49.3	29.3	5.4	84.0	16.0
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	5.4	6.8	33.7	36.5	17.6	87.8	12.2
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	13.0	9.1	15.5	33.8	28.6	77.9	22.1
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	5.1	6.2	19.2	43.6	26.9	89.7	11.3
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	6.8	2.6	22.9	40.3	28.6	90.6	9.4
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	3.9	2.6	27.3	36.3	29.9	93.5	6.5
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	5.2	7.8	29.9	31.2	26.0	87.0	13.0
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	2.6	9.1	29.9	33.7	24.7	88.3	11.7
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	3.9	10.4	35.0	28.6	22.1	85.7	14.3
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	2.6	11.7	32.5	28.6	24.7	85.7	14.3
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	2.5	9.0	38.5	33.3	16.7	88.5	11.5
23-Derslere etkili giriş yapma		10.3	28.2	29.5	32.1	89.7	10.3
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	7.7	12.8	25.6	34.6	19.3	79.5	20.5
25-Ders zamanını iyi kullanma	2.6	14.3	28.6	39.0	15.5	83.1	16.9

*'5 : Çok fazla değiştirdi', '4 : Çok Değiştirdi', '3:Orta derecede değiştirdi',

** '2 :Çok az değiştirdi', '1 : Hiç değiştirmedir'

Eğitici eğitimi programlarının etkinliğini gösterecek en önemli değerlendirmelerden birisi de öğretim üyelerinde yarattıkları eğitimle ilgili davranış değişikliklerinin belirlenebilmesidir. Bu çalışma da verilen eğitici gelişim programından sonra öğretim üyelerinin %70'inden fazlasında belirtilen her davranışta değişikliğin olduğu belirlenmiştir. 'Bağımsız öğrenmeyi destekleme' ve 'Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre' başlıkları zaten eğitimin hedefleri içinde yer almadığı düşünülürse eğitimin en önemli hedeflerinden biri olan 'Öğrencilere düzenli geri bildirim verme' hedef davranışında diğer başlıklara göre daha az oranda öğretim üyesinde değişiklik olduğunun bildirilmesi çarpıcıdır. Buradaki en önemli etken tıp fakültesi öğretim üyelerinin öğretimleri sırasında öğrencilerle birebir karşılaşma fırsatlarının olmaması olabileceği gibi geribildirim eğitiminin öğretim üyeleri için ayrıca ve özel bir konu olarak aktarılması gerektiği sonucu da çıkartılabilir. Yolsal (2003;319-324) tarafından yapılan eğitici eğitimin uzun süreli etkisinin araştırıldığı çalışmada da öğrencilerine geribildirim verme davranışını kendi öğretimlerine aktarabilen öğretim üyelerinin oranının %67.0'te kaldığı belirtilmiştir.

5- Fakülte öğretim üyelerinin eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğine ilişkin görüşleri bağımsız değişkenlere göre değişmekte midir?

Bu bölümde öğretim üyelerinin eğitimden sonra eğitim becerilerinin ne ölçüde değiştiğine ilişkin görüşleri ile öğretim üyesi yaşı, cinsiyeti, bölümü, akademik ünvanı ve eğitim deneyimi arasındaki ilişki değerlendirilmiştir.

Eğitici Eğitiminin eğitim becerilerini değiştirdiğini ifade eden öğretim üyelerinin yaşlarına göre dağılımı tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Öğretim Üyelerinin Uyguladıkları Eğitim Becerileri	Yaş Grupları					p
	30-39	40-49	50-	Ki kare**		
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın,paylaşma açık, hevesli)	100	82.9	72.7	7.60		0.02
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlatma....)	66.0	82.9	63.6	4.38		0.11
3-Öğrencinin düzeyine , deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	96.8	85.3	72.7	4.91		0.08
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme	93.5	94.3	90.9	0.15		0.92
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun ders anlatma	93.5	88.2	63.6	6.37		0.04
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığımız süre	77.4	72.2	80.0	0.37		0.83
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	80.0	80.6	54.5	3.45		0.17
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini net açıklama	100	86.1	72.7	7.42		0.02
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	93.5	88.2	90.9	0.54		0.76
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma (açıklayıcı, araştırıcı, yansıtıcı sorula)	100	91.4	90.9	2.8		0.24
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme (hasta başı, laboratuvar)	96.7	80.6	72.7	5.16		0.07
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk) yapma	86.7	85.7	70.0	1.67		0.43
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	90.3	87.5	81.8	0.54		0.76
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	74.2	82.9	72.7	0.90		0.63
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	96.8	88.9	72.7	5.08		0.07
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	100	88.6	72.7	7.63		0.02
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	100	91.4	81.8	4.81		0.90
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	96.8	85.7	63.6	7.88		0.01
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	100	82.9	72.7	7.60		0.02
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	96.8	88.6	45.5	17.65		0.000
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	96.8	85.7	54.5	11.67		0.003
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	87.1	88.9	90.9	0.12		0.93
23-Derslere etkili giriş yapma	93.5	88.9	82.8	1.25		0.53
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	90.3	75.0	3.6	4.31		0.11
25-Ders zamanını iyi kullanma	93.5	80.0	63.6	5.54		0.06

p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir

**Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Tablo 12 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Eğitim Deneyimlerine Göre Dağılımı

Öğretim Üyelerinin Uyguladıkları Eğitim Becerileri	Öğretim Deneyimleri				
	1-9yıl	10-19yıl	20- yıl	Ki kare**	p
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın,paylaşma açık, hevesli)	97.2	87.5	55.6	11.98	0.002
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlama....)	74.3	69.7	62.5	0.48	0.78
3-Öğrencinin düzeyine , deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	88.9	93.8	62.5	5.94	0.05
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme	97.2	90.6	88.9	1.55	0.46
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun ders anlatma	97.1	81.8	50.0	12.69	0.002
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre	82.9	72.7	55.6	3.04	0.21
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	82.9	75.8	55.6	2.96	0.22
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini net açıklama	97.2	87.9	66.7	7.42	0.02
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	91.7	90.6	87.5	0.13	0.93
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma (açıklayıcı, araştırmacı, yansıtıcı sorula)	100	90.6	88.9	3.69	0.15
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme (hasta başı, laboratuvar)	94.4	84.4	55.6	8.85	0.01
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk)yapma	88.6	87.1	55.6	6.10	0.04
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	94.1	84.4	75.0	2.81	0.24
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	86.1	71.9	66.7	2.71	0.25
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	91.7	93.9	66.7	5.90	0.05
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	97.2	90.6	66.7	8.03	0.01
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	97.2	93.8	77.8	4.43	0.10
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	94.4	87.5	55.6	9.52	0.009
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	91.7	90.6	66.7	4.58	0.10
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	94.4	87.5	44.4	14.65	0.001
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	91.7	90.6	44.4	14.00	0.001
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	91.7	87.9	77.8	1.36	0.50
23-Derslere etkili giriş yapma	88.9	93.9	77.8	2.03	0.36
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	86.6	81.8	66.7	1.02	0.59
25-Ders zamanını iyi kullanma	91.7	84.8	34.5	13.63	0.001

p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir

**Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Tablo 13 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Akademik Ünvana Göre Dağılımı

Öğretim Üyelerinin Uyguladıkları Eğitim Becerileri	Akademik Ünvan				
	Profesör	Doçent	Y.D-Ö.Ü	Kikare**	p
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın,paylaşma açık, hevesli)	65.0	96.7	96.7	14.04	0.001
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlatma....)	60.0	76.7	73.1	1.67	0.43
3-Öğrencinin düzeyine , deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	73.7	90.0	96.3	5.54	0.06
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme	95.0	86.7	100	4.20	0.12
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine uygun ders anlatma	65.0	93.3	96.2	11.27	0.004
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre	57.1	83.3	80.8	5.11	0.07
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	61.9	82.8	81.5	3.46	0.17
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi /yapabilmesi gerektiğini net açıklama	71.4	93.3	100	11.01	0.004
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	86.0	93.1	96.3	3.89	0.12
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma	85.0	96.7	100	5.52	0.06
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme	76.2	82.8	96.3	4.17	0.12
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk) yapma	78.9	79.7	81.5	1.16	0.55
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	73.7	93.3	92.0	4.75	0.09
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	66.7	82.8	81.5	2.11	0.34
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	76.2	93.3	96.3	5.79	0.05
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	76.2	93.1	100	8.2	0.01
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	76.2	100	100	14.07	0.001
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	66.7	89.7	100	11.74	0.003
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	76.2	93.1	92.6	4.06	0.13
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	66.7	93.1	92.6	8.44	0.01
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	66.7	93.1	92.6	8.44	0.01
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	76.2	90.0	96.3	4.73	0.09
23-Derslere etkili giriş yapma	81.0	90.0	96.3	2.98	0.22
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	57.1	86.7	88.9	8.72	0.01
25-Ders zamanını iyi kullanma	65.0	83.3	96.3	7.91	0.01

p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir

**Kikare analizinde gözlerin %50'si 5'in altında değer aldığı için Kruskal Wallis Analizi kullanılmıştır

Öğretim üyelerim öğretimleri sırasında eğitimden sonra algıladıkları davranış değişikliklerinin düzeyi öğretim deneyimi ve akademik unvan, açısından karşılaştırılmış ve sonuçlar tablo 12,13'te verilmiştir.

30-39 yaş grubunda, eğitim deneyimi 0-9 yıl arasında ve yardımcı doçent/öğretim görevlisi olan öğretim üyelerinin sıcak eğitim ortamı yaratma, öğrencilerin düzeyine göre ders anlatma, öğrenciye neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini anlatma (amaç ve hedefleri açıklama), sözsüz iletişim tekniklerini kullanma, öğrencileri uygulamalarında cesaretlendirme, konulara uygun görsel işitsel araç seçme ve eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç seçme davranışları diğer öğretim üyelerine göre daha fazla oranda artmıştır (tablo 11,12,13).

30-39 yaş grubunda görsel işitsel araçları tekniğine uygun hazırlama davranışı da diğer gruplara göre daha fazla değişmiştir(tablo 11).

Eğitimi verileceği ortama göre düzenleme, klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik yapma ve ders zamanını iyi kullanma davranışları 0-9 yıl öğretim tecrübesi olanlarda 20 ve üzerinde yıl tecrübesi olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde daha fazla oranda değişmiştir (tablo12).

Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme, ders sonunda anlatılanlar özetleme ve ders zamanını iyi kullanma davranışları Yardımcı doçent/öğretim görevlilerinde profesörlere göre daha fazla oranda değişmiştir (tablo 13).

Yaşları daha genç olan, öğretim deneyimi daha az olan ve yardımcı doçent/ öğretim görevlisi olan öğretim üyelerinde diğerlerine göre pek çok eğitim hedefinde anlamlı oranda daha fazla değişiklik olduğu belirlenmiştir. Yeni eğitici olan öğretim üyelerinin öğretim ile ilgili konulara hem ihtiyaçları daha fazladır hem de bu öğretim üyeleri yenilik ve değişimleri uygulamaya daha eğilimlidir. Bu iki etken de davranış değişikliklerine yansımıştır.

Tablo 14 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Öğretim Üyelerinin Uyguladıkları Eğitim Becerileri	Cinsiyet				p
	Erkek	Kadın	Kikare**		
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın,paylaşma açık, hevesli)	92.5	83.5			0.20
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlama....)	71.8	70.3	0.021		0.88
3-Öğrencinin düzeyine , deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	97.5	77.8			0.009
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme	90.0	97.3			0.20
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun ders anlatma	92.3	81.1			0.13
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre	79.5	71.1	0.73		0.39
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	82.1	71.1	1.30		0.25
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi ve yapılması gerektiğini net açıklama	90.6	89.5			0.61
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	97.4	83.8			0.04
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma (açıklayıcı, araştırmacı, yansıtıcı sorula)	95.0	94.6			0.66
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme (hasta başı, laboratuvar)	84.6	86.8	0.07		0.51
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk)yapma	84.2	83.8	0.003		0.60
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	87.2	88.6			0.57
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	84.6	71.1			0.12
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	92.5	86.8			0.32
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	92.3	89.5			0.48
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	97.4	89.5			0.17
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	89.7	81.2			0.35
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	87.2	89.5			0.51
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	84.6	86.8			0.51
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	89.7	81.6	1.04		0.30
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	87.5	89.5			0.53
23-Derslere etkili giriş yapma	87.5	92.1			0.38
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	82.5	76.3			0.34
25-Ders zamanını iyi kullanma	87.5	78.4			0.22

p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir

**Kikare Analizinde Gözlerin %50'sinde beklenen değerler 5'in altında olduğu için Fisher' Exact test kullanılmıştır

Tablo 15 : Kursun Eğitim Becerilerini Değiştirdiğini İfade Eden Öğretim Üyelerinin Bölümlerine Göre Dağılımı

Öğretim Üyelerinin Uyguladıkları Eğitim Becerileri	Bölüm			
	Preklinik	Klinik	Kikare**	p
1-Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın, paylaşma açık, hevesli)	83.3	94.7		0.17
2-Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev, sunum hazırlama...)	65.7	75.6	0.89	0.34
3-Öğrencinin düzeyine, deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama	88.6	87.6		0.60
4-Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme	94.3	92.9		0.58
5-Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun ders anlatma	83.3	90.0		0.30
6-Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre	83.3	68.3	2.33	0.12
7-Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)	77.8	75.6	0.50	0.82
8-Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi/yapabilmesi gerektiğini net açıklama	88.9	90.5		0.55
9-Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)	86.1	95.0		0.17
10-Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma	94.4	95.1		0.64
11-Eğitimi verileceği ortamı göz önüne alarak düzenleme	80.0	90.5	1.71	0.17
12-Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk) yapma	74.3	92.5		0.03
13-Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma	77.1	97.4		0.009
14-Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma	66.7	87.8	4.97	0.02
15-Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme	86.1	92.9		0.27
16-Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma	88.9	92.7		0.42
17-Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme	91.7	95.1		0.43
18-Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma	80.6	92.7		0.10
19-Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama	91.7	85.4		0.31
20-Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme	88.9	82.9	0.55	0.45
21-Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma	88.9	82.9	0.55	0.45
22-Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma	88.9	88.1		0.59
23-Derslere etkili giriş yapma	94.4	85.7		0.18
24-Ders sonunda anlatılanları özetleme	83.3	76.2		0.31
25-Ders zamanını iyi kullanma	83.3	82.9	0.02	0.96

p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir

**Kikare Analizinde Gözlerin %50'sinde beklenen değerler 5'in altında olduğu için Fisher' Exact test kullanılmıştır

Erkek ğretim üyelerinde ğrenci düzeyine göre ders anlatma ve eğitimi ğrenci ihtiyaına göre düzenleme açısından kadınlardan daha fazla davranış değişikliği olduğu belirlenmiştir (tablo14). Diğer eğitim davranışlarında cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Klinik dallarda görev yapan ğretim üyelerinde klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik yapma, öğrencileri yetişkin olarak algılama ve dersi hareketli anlatma davranışlarında temel bilimlerde çalışan ğretim üyelerine göre daha fazla değişiklik olmuştur (tablo 15).

Klinikte eğitim veren ğretim yeleri kliniklerde beceri eğitimi kapsamında ve küçük gruplarda eğitim verdikleri için, yetiştiricilik, öğrencileri yetişkin olarak algılayıp öğretimlerinde bunu dikkate alma davranışlarında daha fazla değişiklik olduğunu belirtmişlerdir.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak ğretim üyelerindeki davranış değişikliğinin hangi becerilerde olduğunu belirleyen en önemli faktörler ğretim üyelerinin ihtiyaçlarıdır diyebiliriz. Öğretim üyelerini ğretim tecrübeleri ve öğretimlerinde kullanmakta oldukları eğitim teknikleri onların eğitici eğitimi sonunda kazandıkları öğretime yönelik davranışlardan hangilerini kullanacakları konusunda belirleyici olmuştur.

Bland ve Stritter (1998) beş eğitici gelişim programını gözleyerek yaptıkları değerlendirmeler sonunda eğitici gelişim programlarının başarıya ulaşabilmesi için 30 temel konuya değinmiştir, bunlardan bu araştırma bulgularını destekleyen dört tanesi aşağıda sıralanmıştır (Jolly,2002;945-967) :

- Eğitici gelişim programları hedef grupların özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre sistematik olarak hazırlanmalıdır.
- Eğitimin içeriği katılımcıların ait oldukları uzmanlık alanlarıyla ilişkilendirilebilmelidir.
- Aynı grup ve disiplinden gelen eğiticiler bir arada eğitilmelidir.

Eğitimin uzun süre sonraki etkilerini daha geniş boyutuyla değerlendirebilmek amacıyla ğretim üyelerine bu programın burada belirtilen eğitim becerileri dışında başka

yararlarını gördülerse bunları dile getirmeleri istenmiştir. Bu başlığa verilen cevaplar aşağıda sıralanmıştır:

Öğrencilerle ilişkileri olumlu etkiledi (3 kişi)

Eğitimde daha sıcak bir ortam yaratma (3 kişi)

Eğlenceli dört gün geçirme (1 kişi)

Kendimi sorgulama fırsatı yarattı (1 kişi)

Ders dışındaki bilimsek sunumlara katkısı oldu (6 kişi)

Günlük yaşamdaki iletişim becerilerim değişti (6 kişi)

Eğitim konusunda kendime güvenim arttı (6 kişi)

Eğitime özen gösterme eğilimim arttı (6 kişi)

Eğitime katılan diğer öğretim üyelerinin tecrübelerinden yararlandım (8 kişi)

Fakültedeki diğer öğretim üyeleriyle tanışma fırsatı sağladı (11 kişi)

Kendimi yenileme fırsatı oldu (1 kişi)

Lider olarak yönlendirme özelliği sağladı (2 kişi)

Asistan eğitimlerinde yararlandım (2 kişi)

Eğitimde sürekli destek alacağım kişilerle tanıştım (1 kişi)

Öğretim üyelerinin eğitimden uzun süre geçtikten sonra eğitimle ilgili fikirlerini belirttikleri bölümde öğretim üyelerinin aldıkları eğitimin özellikle hem öğrencilerle hem de diğer öğretim üyeleriyle aralarındaki iletişimi güçlendirdiğine ait görüşleri belirtmeleri tıp fakültelerinde yürütülen eğitici gelişim programlarının yazılı olmayan fakat özellikle üzerinde durdukları hedeflerinden birisidir. Marks 1999'da eğitici gelişim programının etkisini değerlendirdiği araştırmada öğretim üyeleri eğitimin beklemedikleri etkisi olarak fakültedeki akranlarıyla geliştirdikleri olumlu etkileşimler olarak belirtmişlerdir (Marks,1999;72-74). Yolsal (2003;319-324) tarafından yapılan araştırmada da benzer sonuçlar önemle vurgulanmış, öğretim üyeleri arasındaki etkileşim ve eğitime karşı gelişen olumlu yaklaşımlarının ardından bu eğitimi almış ekiplerle birlikte fakültede yürütülen eğitim programının geliştirilmesine yönelik aktivitelerin gerçekleştirildiği belirtilmiştir Ege Üniversitesi'nde de benzer bir süreç yaşanmış 2000 yılında başlatılan Tıp Fakültesi Eğitim Programında yatay ve dikey entegrasyonun gerçekleştirilmesi sürecinde eğitici eğitimi almış öğretim üyelerinin çok yoğun katılım ve desteği olmuştur.

V. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ege Üniversitesi'nde yürütülen eğitici eğitimi programı hakkında öğretim üyelerinin hoşnutlukları yüksektir.

Eğitici eğitiminden uzun erimde fakülte öğretim üyeleri yararlanmışlardır. Ayrıca eğitimin hedefledidiği davranış değişikliği pek çok öğretim üyesinde sağlanmıştır.

Eğitim ayrıca öğretim üyeleri arasında eğitimle ilgili konularda paylaşma ve birlikte değişiklikler yapma fırsatını da sağlamıştır.

Eğitici Eğitimi programının etkinliğini artırmak için yapılması gereken yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu kapsamda ilk yapılacak değişiklik öğretim üyelerinin fakülte eğitim programı çerçevesinde yürüttükleri eğitim etkinliklerinde (hasta başı eğitim, büyük grup eğitimi, beceri laboratuvarında yürütülen eğitimler, küçük grup eğitimleri) kullanabilecekleri teknikleri aktaracak yeni eğitimlerin planlanmasıdır. Özellikle kliniklerde çalışan öğretim üyelerine hasta başı eğitim , olgu sunuları, klinik karar verme gibi konular daha ağırlıklı aktarılırken, genellikle büyük gruplara eğitim veren öğretim üyelerine etkin sunu yapma, soru cevap teknikleri konuları ağırlıklı anlatılmalıdır.

Tıp Fakültelerinde eğitici eğitimi programlarının hedef grubu özellikle genç ve öğretim görevlerine yeni başlayan öğretim görevlileri olmalıdır. Eğitici eğitimi programlarının bu gruplardaki etkinliği daha yüksektir.

Eğitici eğitimi programları öğretim üyelerinin birbirleriyle sıcak ilişkiler geliştirebildikleri ve birbirinden de rahatlıkla öğrenebildikleri ortamlar olacak şekilde düzenlenmelidir.

Eğitici eğitimlerinin değerlendirilmesinde 6z değerlenme kullanılabilir bir değerlendirme y6ntemidir. 6zellikle eğitim 6ncesi ve sonrası 6z değerlendirme kullanılması eğitim etkinliğini daha net olarak g6sterecek bir s6re7 olarak 6nerilebilir.

Bu araştırma kapsamında kullanılan a7ık u7lu sorular, 6l7eklerde g6zlenen sonu7larla benzer 6zellikleri g6stermekte, ayrıca da eğitimle ilgili g6r6şlerin alınmasında daha ayrıntılı blgiler vermesi anlamında 7ok değerlidir. Buradan yola 7ıkarak, odak grup ya da derinlemesine g6r6şme teknikleri bundan sonraki 7alışmalar i7in 6nerilebilecek değerlendirme teknikleri olabilir.

KAYNAKLAR

Benor D.E.(2000). 'Faculty Development, Teacher Training and Teacher Accreditation in Medical Education : Twenty Years from Now', **Medical Teacher**, Vol .22, No. 5, 503-512

Braskamp L.A, Ory J.C. (1994). **Assessing Faculty Work Enhancing Individual and Institutional Performance**. Jossey –Bass Publishers, San Francisco

Demirel N.(1994). Tıp Eğiticilerinin Pedagojik Eğitimi, **Toplum ve Hekim** , Şubat,41-44

Dennick R.(2003). ' Long Term Retention of Teaching Skills After Attending the Teaching Improvement Project : A Longitudinal Self Evaluation Study'. **Medical Teacher**. V.25 No.3, 314-318.

Dennick R.(1998). 'Teching Medical Educators to Teach: The Structure and Participant Evaluation of the Teaching Improvement Project'. **Medical Teacher**. Vol. 20, No.6, 598-601.

Edinburg Declaration (1988). World Federation for Medical Education, Edinburg.

Evans CH.(1995). ' Faculty Development in Changing Academic Enviroment'. **Academic Medicine**. Vol .70, 14-20

Handfield-Jones R, L.Nasmitt, Y. Steinert, Lawn (1993). ' Creativity in Medical Education: The Use of Innovative Techniques in Clinical Teaching'.**Medical Teacher**.V.15 N.1, 3-10

Harden R.M., Crosby J.(2000). ' AMEE Guide No : 20: The Good Teacher Is More Than A Lecturer- The Twelve Roles of The Teacher'. **Medical Teacher**. Vol. 22, No. 4,334-347.

Hesketh E.A., Bagnal G., Buckley E.G., Friedman M, Goodall E., Harden, Laidlaw JM., Leighton-Beck L., McKinlay P., Newton R., Oughton R.(2001). 'A Framework for Developing Excellence As A Clinical Educator'. **Medical Education**. V.35 No.6, 55-61

Hewson M.G, Copeland H.L., Fishleder A.J.(2001). 'What's Use of Faculty Development Program Evaluation Using Retrospective Self Assessment and Independent Performance Rating'. **Teaching and Learning in Medicine**. V.13 N.3, 153-160

Jolly B.C.(2002). 'Faculty Development for Curricular Implementation'. **International Handbook of Research in Medical Education**. Norman G.R, Vleuten V., Dordrecht. Kluwer Academic Publisher. 945-967

Marks M.(1999). 'Academic Careers in Medical Education: Perception of the Effects of a Faculty Development Program' **Academic Medicine**, Vol.74, No.10 October' Supplement, 72-74.

Musal B (2002). 'Eğitici Gelişim Programları'. **DEU Tıp Fakültesi Dergisi Özel Sayısı**.

Musal B., Sarıoğlu S., Yemişçiğil A., Alıcı E.(1999). 'A 'Trainers Training Programme for Clinical Training Skills' from Dokuz Eylül University Faculty of Medicine'. **DEU Tıp Fakültesi Dergisi**. Cilt.13. Sayı.1, 101-108

Orlander J.D., Gupta M., Fincke BG., Manning ME., Hershman W.(2000) 'Co-teaching : A Faculty Development Strategy'. **Medical Education**. No.34, 257-265,

Polali L., Knigh S.M., Dennis K., Frankel R.M.(2002). 'Helping Medical School Faculty realize Their Dreams: An Innovative, Collaborative Mentoring Program'. **Academic Medicine**. Vol .77, No.5/May, 377-386

Pololi L., Clay M.C., Lipkin M., Hewson M., Kaplan C., Frankel R.(2001). 'Reflection on Integrating theories of Adult Education into a Medical School Faculty Development Course'. **Medical Teacher**. Vol.23, N. 3, 276-282

Price D.A., Mitchel A.(1993). 'A Model for Clinical Teaching and Learning'. **Medical Education**. V.27, 62-68

Robinson LA., Spencer JA., Neal DE.(1996), 'Teaching the Teachers Aneed Assesment of Tutors for a New Clinical Skills Course'. **Medical Education**. V. 30, 208-214

Sachdeva AK.(2000). 'Faculty Development and Support Needed to Integrate The Learning of Prevention in The Curricula of Medical Schools'. **Academic Medicine**, Vol. 75, 35-42

Steinert Y.(2000). 'Faculty Development in the New Millennium Key Challenges and Future Directions'. **Medical Teacher**. Vol. 22, No.1 ; 44-50

Sullivan R., Magarick R., Bethold N.(1995). **Clinical Training Skills for reproductive Health Professionals**. Baltimore , JPIEGO Corporation

Türk Tabipleri Birliği (2000), **Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu**. Ankara

Türk Tabipleri Birliği (1997), **Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu**. Ankara

Wilkerson L, Irby D. M. (1998). 'Strategies for Improving Teaching Practices : A comprehensive Approach to Faculty Development'. **Academic Medicine**. Vol.73, No. 4/ April, 387-396.

Yolsal N., Bulut A., Karabey S., Ortaylı N., Bahadır G., Aydın Z.(2003). 'Development of Training of Trainers Programmes and Evaluation of Their Effectiveness in Istanbul, Turkey'. **Medical Teacher** . Vol. No. 319-324

KURS SONU DEĞERLENDİRME FORMU

(Katılımcılar tarafından doldurulacaktır)

Açıklamalar : Yapılan sunum ile ilgili düşüncelerinizi aşağıdaki derecelendirme ölçeğini kullanarak değerlendiriniz.

5 Kesinlikle katılıyorum **4** Katılıyorum **3** Fikrim yok **2** Katılmıyorum **1** Kesinlikle katılmıyorum
Değerlendirme bölümüne 1-5 arasındaki puanınızı, yorum bölümüne ise o konu ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.

	DEĞER LENDİR ME	YORUMLAR
1. Kurs içeriğinde kurs öncesi soru formu ile eksikliği ortaya çıkan konulara yeterince yer verildi.		
2. Kursun süresi amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşmada yeterliydi.		
3. Kullanılan interaktif eğitim teknikleri konuların yeterince anlaşılmasını sağladı.		
4. Kurs süresince konulara uygun olarak çeşitli eğitim gereçlerine yer verildi.		
5. Kurs süresince kullanılan eğitim gereçleri yeterliydi.		
6. Eğitimci Değerlendirme Rehberinin kullanılması eğitim basamaklarının daha kolay ve kısa sürede öğrenilmesini sağladı.		
7. Kurs programında yer alan oyunlar ve ısınma egzersizlerini olumlu buldum.		
8. Kurs süresince olumlu eğitim atmosferi yaratıldı.		
9. Kurs konularının süre olarak dağılımı dengeliydi.		
10. Eğitimcilerin bilgi beceri ve tutumları yeterliydi.		
11. Şu anda kendimi klinik eğitimlik konusunda interaktif eğitim yöntemlerini kullanabilecek yeterlilikte hissediyorum.		
12. Kursun yapıldığı salon ve fizik koşullar yeterliydi.		
13. Kurs kapsamındaki konuları kullanacağımı düşünüyorum.		
14. Bu kursun işimde kendimi daha yeterli hissetmeye yardımcı olacağına inanıyorum.		

Bu kursla ilgili açık / net olmayan, anlaşılmayan noktalar nelerdir?

Önerileriniz :

Teşekkür ederiz...

EK 2

Merhaba,

Birlikte başladığımız, öğretim üyesi gelişim programı çerçevesinde katılımlı eğitim tekniklerini paylaştığımız 137 öğretim üyesi ile 16 kursu geride bırakmış bulunuyoruz.

Uzun bir aradan sonra anketle de olsa sizlere tekrar ulaşmak istememizin nedeni ; katıldığınız 4 günlük Eğitici Eğitimi Programına dair uygulamaya yönelik geri bildirimlerinizi almak.

Aşağıdaki soruların iki temel hedefi vardır;

1- Eğitimlerinizde (derslerinizde) eğitici eğitimi programı kapsamındaki konulardan hangilerini kullandığınızı saptamak

2-Eğitici Eğitimi kursunun eğitimle ilgili uygulamalarınızda ne ölçüde değişiklik yaptığını değerlendirmek.

Amacımız elde ettiğimiz sonuçlardan yararlanarak ihtiyaçlarınızı karşılayacak , beklentilerinize uygun yeni eğitim programları oluşturmaktır.

Anket 3 bölümden oluşmaktadır. Sorularımızı cevaplamak için zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Bölüm I

1-Eğitici eğitimi aldığınız tarih :/...../.....

2-Yaşınız:

3- Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

4-Akademik Ünvanınız :

() Profesör () Doçent () Yardımcı Doçent () Öğretim görevlisi () Diğer
(Belirtin.....)

5-Bölümünüz :

6-Kaç yıldır öğrenci eğitimi (ders, laboratuvar uygulama, beceri eğitimi, hasta başı eğitimi) veriyorsunuz?:.....

7-Eğitim Becerileri kursuna katıldıktan sonraki süreçte ağırlıklı olarak verdiğiniz öğrenci eğitimi aşağıdakilerden hangisi / hangileridir?

- () Ders Anlatma
() Laboratuvar uygulama,
() Klinik beceri eğitimi,
() Hasta başı eğitimi
() Diğer (belirtiniz.....)

Bölüm 2

Eğitici eğitimi kursu kapsamındaki konu başlıkları verilen ders içeriklerinden eğitimlerinizde ne kadar yararlandığınızı aşağıdaki ölçeğe göre belirtiniz

5	4	3	2	1
Çok fazla yararlandım	Çok yararlandım	Orta derece yararlandım	Çok az yararlandım	Hiç yararlanmadım

	5	4	3	2	1
Eğitim sırasında yetişkin öğrenme prensiplerini gözönüne alma					
Olumlu eğitim ortamı (Eğitim öncesi, sırası, sonrası hazırlık) yaratma					
Görsel işitsel araçları kullanma					
Eğitim (beceri) rehberi hazırlama ve kullanma					
Demonstrasyon (gösterim) yapma					
Yetiştiricilik (koçluk) yapma					
Öğrenci gruplarındaki dinamikleri gözleme					
Sunum planı hazırlama					
İnteraktif eğitim teknikleri					
Olgu çalışmaları					
Canlandırma (Role play)					
Beyin fırtınası					
Derse etkili giriş teknikleri					
Katılımlı ders özetleme teknikleri					

Arka Sayfaya Geçiniz

Bölüm 2

Eğitici eğitimi kursunun eğitim becerilerinizi ne ölçüde değiştirdiğini aşağıdaki ölçeğe göre değerlendiriniz

5	4	3	2	1				
Çok fazla değişiklik oldu	Çok değişiklik oldu	Biraz değişiklik oldu	Çok az değişiklik oldu	Değişiklik olmadı				
			5	4	3	2	1	Değişiklik olmadıysa <u>nedenini</u> yazınız
Sıcak bir eğitim atmosferi yaratma (cana yakın,paylaşma açık, hevesli)								
Bağımsız öğrenmeyi destekleme (ödev , sunum hazırlatma....)								
Öğrencinin düzeyine , deneyimlerine uygun ders / sunum hazırlama								
Dersi /sunumu planlarken ilk adım olarak amaç , öğrenim hedeflerini belirleme								
Katılımı sağlamak için öğrencilerin düzeyine/ deneyimlerine uygun olarak ders anlatma								
Diğer işlerin arasında eğitime ayırdığınız süre								
Öğrencilere düzenli geri bildirim verme (Olumlu ya da olumsuz)								
Eğitim sürecinde öğrenciye neleri bilmesi ve yapabilmesi gerektiğini net olarak açıklama								
Eğitimi öğrencinin ihtiyacına göre düzenleme (tecrübeler, yeterlilik, ilgi)								
Öğrenmeyi teşvik etmek için sorular sorma (açıklayıcı, araştırıcı, yansıtıcı sorular....)								
Eğitimi verileceği ortamı gözönüne alarak düzenleme (hasta başı, laboratuvar)								
Klinik ve teknik beceri kazanmada öğrenciye yetiştiricilik (koçluk)yapma								
Öğrencileri birer yetişkin olarak algılayıp buna uygun davranma								
Dersi hareketli (sınıf alanında dolaşarak) anlatma								
Öğrencileri soru sormaya cesaretlendirme								
Sözsüz iletişim tekniklerini (göz teması, beden dili) kullanma								
Anlamayı kolaylaştıran örnekler verme								
Öğrencilerin uygulamalarında cesaretlendirici ve destekleyici davranma								
Görsel işitsel araçları tekniğine uygun olarak hazırlama								
Konulara uygun görsel işitsel araçlar seçme								
Eğitim ortamına uygun görsel işitsel araç kullanma								
Derslerde değişik eğitim tekniklerini kullanma								
Derslere etkili giriş yapma								
Ders sonunda anlatılanları özetleme								
Ders zamanını iyi kullanma								

Arka Sayfaya Geçiniz

Bölüm 3

Eğitici eğitimi programının eğitim becerileri dışında başka yararlarını gördünüz mü lütfen belirtiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lütfen anketleri doldurduktan sonra anabilim dalınız sekreterliğine bırakınız.

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Yeri : Eskişehir

Doğum Tarihi: 18-11-1968

Mezun olunan Üniversite: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, 1991

Yüksek Lisans, Doktora Öğrenimlerini Tamamladığı Üniversite, Fakülte, Bölüm Ve Bilim Dalları İle Tarihleri:

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda Uzmanlık. 1993-1997

Tarih Sırasına Göre Üniversiteler Veya Üniversite Dışında Yaptığı Görevler:

1991-1992: Ordu Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Pratisyen Hakimlik, Ordu

1992-1993: Esendere Sağlık Ocağı , Pratisyen Hekimlik, İzmir

1993-1997: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda

Uzmanlık Eğitimi, İzmir

1997-2000: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Uzman Hekim

2000- Devam ediyor: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyesi

1.1.f Yurtdışı Üniversitelerde Üç Aydan Uzun Süreli Olarak Yaptığı Araştırma Ve Öğretim Görevleri, Aldığı Burslar Ve Ödüller: Bu konuda faaliyetim yok

1.1.g Üyesi Olduğu Meslek Kuruluşları:

Türk Tabipleri Birliği İzmir Tabip Odası

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği

Tıp Eğitimini Geliştirme Derneği

Aile Planlaması Derneği

Sağlıkta Sosyal Bilimler Derneği

1.1.h.Bildiği Yabancı Dil: İngilizce

1.1.ı.Medeni Hali: Evli

1.1.j.Aday Tarafından Belirtilmesinde Yarar Gördüğü Diğer Bilgiler:

1.Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programlama ve Öğretim Yüksek Lisans Programı. (tez aşamasında)

2. YAYIN LİSTESİ ve YAYINLAR

2.1 Tez

Tıpta Uzmanlık Tezi

Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin Değerlendirilmesinde Bir Yaklaşım Girişimi; *Akçay Sağlık Ocağı'nda 0-5 Yaş Grubu Çocuklara Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin Değerlendirilmesi*

2.1.a. Tezden Yayınlanan Makaleler

1.Çiçeklioğlu, M. Sağlık Hizmetlerinde Farklı Bir Yaklaşım: Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin Değerlendirilmesi, Toplum ve Hekim Cilt;13 Sayı 5 Sayfa:328-333,1998

2.Çiçeklioğlu M.,0-5 Yaş Grubu Çocuklara Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetinin İlk Başvuru ,Sürekli Kullanım Açısından Değerlendirilmesi , Toplum ve Hekim Cilt 14, Sayı:5, Sayfa:332-337,1999

2.2 Tez Dışındaki Araştırma Yayınları

2.2.a. Bilimsel Makaleler

-Yurtdışında Yayınlanan Makaleler

1-Buke Ç.Ermertcan Ş.Hoşgör-Limoncu M. Çiçeklioğlu M,Eren S., Rational Antibiotic Use and Academic Staff, International Journal of Antimicrobial Agents, 21; 63-66,2003

-Yurtiçinde Yayınlanan Makaleler

1.Çiçeklioğlu M., Saçaklıoğlu F.,Kadına Yönelik Şiddet ve Çözüm Yolları, Toplum ve Hekim Cilt :11 , Sayı:75-76 , Sayfa:97-103 1996 (*Derleme*)

2.Çiçeklioğlu M. Özacar T.,Saçaklıoğlu F., Okyay P.,Vatansever K., Bilgiç A. Dokuz Aylık Çocuklarda Tek Doz Kızamık Aşısı Uygulaması ile Serokonversiyon Araştırılması, Enfeksiyon Dergisi,10 (2);105-109,1996 (*Araştırma*)

3.Gürsoy Ş., Saçaklıoğlu F., Çiçeklioğlu M., Yıldırım A., Zengin T, Eroğlu A, İzmir İli Sağlık Ocaklarının Fiziksel Koşullar, Teknolojik Donanım ve İnsan Gücü Açısından değerlendirilmesi , Toplum ve Hekim, Cilt 13, Sayı 5 Sayfa 347-353, 1998 (*Araştırma*)

4.Gürsoy Ş., Çiçeklioğlu M, Türk M, Sözbilen M., E.Ü.T.F Acil Servisine Bir yıl İçinde Başvuran Hastaların Sosyodemografik Özelliklerinin ve Başvuru Zamanlarının Değerlendirilmesi, , Ege Tıp Dergisi Cilt:38, Sayı:2, 1999,Sayfa:109-113 (*Araştırma*)

5.Türk M, Çiçeklioğlu M. , Durak İ., Saçaklıoğlu F. Ege Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencileriyle HIV/AIDS Konusunda Odak Grup Görüşmeleri, HIV AIDS, Cilt 3,Sayı 1,Sayfa:25-32,1999 (*Araştırma*)

6.Büke Ç.Çiçeklioğlu M.Erdem İ.Özacar T.Öztüfekçi H.Arda B.Taşbakan M.Saçaklıoğlu F., Süt Ürünleri işleyicilerinde Bruselloz Prevalansı ve Brusellozu Bilme Durumu, İnfeksiyon Dergisi, (Turkish Journal of Infection) ; 14(3),321-325,2000

7.Türk M.Çiçeklioğlu M., Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesinde Çalışan Ebe / Hemşirelerin Hizmet İçi Eğitim Önceliklerinin Belirlenmesi, Sağlık ve Toplum, 12,Sayı:3, 63-68,2002

8-cybh konferans

9-ege üniversitesi dergisi

2.2.b. Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler

-Yurtdışında Sözlü Sunulan Bildiriler

1.Karababa AO.,Saçaklıoğlu F.,Doğan F.,Şahin H., Durak İ., Türk M., Çiçeklioğlu M.,Yıldız B.,Mandıracıoğlu A., Eser E., Evaluation of Effects of Boron Levels in Drinking Water on Male Fertility – Kütahya, Turkey. The Health of Populations in a changing Europe , Regional Meeting. 3-6 Eylül 1997 – Münster Almanya (*Sözlü Sunum, Özet*)

2.Çiçeklioğlu M.,Gürsoy Ş.,Türk M. Analysis of the One Year's Patients Applications in Ege Universty Faculty of Medicine Emergency Clinic 5-7 October 1998 15th ISQua Conference on Quality in Health Care- Budapeşte- Macaristan (*Sözlü Sunum, Özet*)

3.Türk M.Çiçeklioğlu M.,Competency –Based Family Planning with Interactive Training Methods at Ege Universty, Innovation in Health Professions Education and Community – Orientation: Implementation Sustainability and Best Evidence of Effectiveness, 21-26 October,Manama, Bahrein,2000 (*Sözlü Sunum, Özet*)

-Yurtdışında Sunulan Poster Bildiriler

1.Çiçeklioğlu M. Evaluation of the Delivery of Primary Health Care 'nd İnternational Conference Scientific Basis of Health Services 5-8 October, %th Cochrane Colloquium 8-12 October 1997 , Amsterdam , Hollanda (*Poster, Özet*)

2.Türk M., Gürsoy Ş., Çiçeklioğlu M., Durak İ.Norm Tables for the Evaluation of the Organizasyonel Stress 5-7 October 1998 15th ISQua Conference on Quality in Health Care- Budapeşte- Macaristan (*Poster, Özet*)

3-Çiçeklioğlu M. Türk M, Saçaklıoğlu F., Evaluation of 'Tarining Teachers as Educators' Programme at Ege University, Faculty of Medicine, Innovation in Health Professions Education and Community – Orientation: Implementation Sustainability and Best Evidence of Effectiveness, 21-26 October,Manama, Bahrein,2000 (*Poster,Özet*)

-Yurtiçinde Sunulan Sözlü Bildiriler

1.Çiçeklioğlu M.,Türk M., Gürsoy Ş. Akçay Sağlık Ocağında 0-72 Ay Arası Çocuklara Sunulan Sağlık Hizmetinin Erişebilirlik Açısından Değerlendirilmesi Kasım 1997 Türk Tabibleri Birliği IV. Pratisyen Hekimlik Kongresi- İzmir (*Sözlü Sunum, Özet Kitabı* Yayınlanmadı)

2.Karababa AO., Saçaklıoğlu F.,Doğan F.,Şahin H., Durak İ.,Gürsoy Ş.,Türk M.,Çiçeklioğlu M.,Yıldız B.,Mandıracioğlu A.,Eser E. İçme Suyundaki Farklı Bor Düzeylerinin Erkek Fertilitesi Üzerindeki Etkilerinin değerlendirilmesi, 8-12 Aralık 1997 Ulusal Çevre Hekimliği Kongresi – Ankara (*Sözlü Sunum , Özet*)

Yurtiçinde Sunulan Poster Bildiriler

1.Çiçeklioğlu M., Hancı İ.H,Yavuz İ.C, Arısoy Y., İzmir Adli Tıp Kurumuna Başvuran Hırpalanmış Kadınlarla İlgili Bir Çalışma IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi 12-16 Eylül 1994 Didim. İzmir (*Poster, Tam Metin*)

2.Mandıracioğlu A,Çiçeklioğlu M., Kırca Ü, İzmir Konak Doğumevi Aile Planlaması Merkezinde Gönüllü Cerrahi Kontrasepsiyon Uygulamaları, IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi 12-16 Eylül 1994 , Didim, İzmir (*Poster, Tam Metin*)

3.Çiçeklioğlu M., Saçaklıoğlu F., Kadına Yönelik Şiddet IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi 12-16 Eylül 1994 , Didim İzmir (*Poster, Tam Metin, 1 Nolu Makale*)

4.Saçaklıoğlu F., Çiçeklioğlu M.,Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları ve Çözüm Yolları, Şiddet IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi 12-16 Eylül 1994 , Didim İzmir (*Poster, Tam Metin, 1 Nolu Makale*)

5.Karababa AO.,Batı H., Çiçeklioğlu M., Türk M. İzmir’de Çalışan Hekimlerin Sigara İçme Alışkanlıkları ve Sigarayla İlişkili Sağlık Sorunları Sigara ve Sağlık Ulusal Kongresi , 7-8 Kasım 1997, Ortaköy, İstanbul (*Poster, Özet*)

6.Gürsoy Ş., Çiçeklioğlu M.,Türk M., EÜTF Acil Servisine Bir yıl İçinde Başvuran Hastaların Değerlendirilmesi 14-18 Nisan 1998 VI. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi- Adana (*Poster, Özet,4 Nolu Makale*)

7.Türk M.,Çiçeklioğlu M., Gürsoy Ş., Bir is stresi Ölçümü Olarak “Örgütsel Stres Anketi- VOS-D”:Uyarılma , Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması 14-18 Nisan 1998 VI.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi- Adana (*Poster,Özet*)

8.Gürsoy Ş.,Türk M.,Çiçeklioğlu M., Avrupa Kanseri Araştırma ve Tedavi Örgütünün “Kanser Hastalarınca Hastalarınca Sağlık Hizmetine İlişkin Memnuniyet” Anketinin

Türkçeye Uyarlama Çalışması, Toplam Kalite Yönetimi Prensiplerinin Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları Sempozyumu,22-23 Ekim 1999 , Ankara (Poster)

9.Türk M, Çiçeklioğlu M. , Durak İ., Saçaklıoğlu F. Ege Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencileriyle HIV/AIDS Konusunda Odak Grup Görüşmeleri, 4. Türkiye AIDS Kongresi,8-10 Nisan 1999, Kuşadası (Poster , Özet)

10.Bilgiç A., Altuğlu İ.,Badak Z,Çavuşoğlu C, Çiçeklioğlu M., Durak İ., Erensoy S.,Özacar T.,Özkalay N.,Özkan F., Pektok E. Saçaklıoğlu F., Saydam C., Sayiner A., Serin H., Türk M., Zeytinoğlu, İzmir Aids Savaşım Derneği'nin 1997-1998 Yılı Etkinlikleri, 4. Türkiye AIDS Kongresi,8-10 Nisan 1999, Kuşadası (Poster , Özet)

11.Büke Ç.,Çiçeklioğlu M, Erdem Altuğlu İ.,Özacar T., Arda B, Saçaklıoğlu F.,İzmir'in Bazı İlçelerinde Süt Ürünleri İşleyicilerinde Brusella ile İlgili Bilgi Düzeyi, Semptom ve Seroloji Prevalansının Belirlenmesi, Klimik 1999, 9.Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Kongresi, 3-8 Ekim, Antalya (Poster, Özet)

12-Akçiçek F.Batı A.H.Çakırcalı E.Çalışkan S.A.Çertuğ A.Çiçeklioğlu M.Durak H.İ.Erensoy S.Kandiloğlu G.Karabilgin Ö.S.Mir S.Peker G.Ö.Saçaklıoğlu F.Şahin H.Törün S.E.,Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, II.Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi, '2000'li Yıllarda Tıp Eğitimi', 24-28 Nisan 2001,İzmir (Poster, Özet)

13-Türk M.Çiçeklioğlu M.,Etkileşimli Eğitim Tekniklerinin Büyük Gruplara Uygulama Deneyimi : Tıp Fakültesi İkinci Sınıf Aile Planlaması Dersleri, II.Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi, '2000'li Yıllarda Tıp Eğitimi', 24-28 Nisan 2001,İzmir (Poster, Özet)

14-Türk M.Altuğlu İ.Çiçeklioğlu M.Büke Ç.Erensoy S., Laboratuvar Çalışanlarının Kan ve Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklardan Korunmasına Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programı değerlendirmesi, Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 2. Ulusal Kongresi, 16-18 Kasım 2001, Ankara(Poster, Özet)

15-Erol N.Durusoy R.O.Ergin I.Döner B.Çiçeklioğlu M.Kırca Ü.,Gebeliği İsteme Durumuna Göre Doğum Öncesi Bakım Düzeyi:İzmir Konak Doğumevi'nde Mayıs 2002'de Yapılmış bir Araştırma, 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, 23-28 Eylül 2002, Diyarbakır (Poster , Tam Metin)

16- Çiçeklioğlu M.Türk M. Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesi'nde Gebelere Verilen Doğum Öncesi Bakım Yeterliliği ve Sürekliliğinin Değerlendirilmesi, 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, 23-28 Eylül 2002, Diyarbakır (Poster , Tam Metin)

17-Turhan D.Bora Makay B.Makay Ö.Sever A.Elbi Mete H.Çiçeklioğlu M.,Koronar Arter By Pass Cerrahisi Uygulananhastalarda Anksiyete ve Depresyon, Ulusal Psikiatri Kongresi, 22-27 Ekim 2002, Marmaris

2.3.Kitaplar

- 1.Ceza ve Tutukevlerinde Sağlık Hizmetlerinin Standartları. TTB Yayını , Kasım 1998 (Standarts of Health Services in Correctional Institutions. APHA 1986 İkinci Baskısı'nın bir bölümünün çevirisi)
2. Türk Tabipleri Birliği "Olağandışı Durumlarda Sağlık Yönetimi" kitabının Hızlı Değerlendirme bölümünün yazımı TTB yayını , 2002

2.4.Diğer Yayınlar

1. Kentlerde sağlık Örgütlenmesi ve Tıbbi teknoloji İzmir Grup Çalışması Raporu, 8.4.1995-İzmir Tabip Odası Halk Sağlığı Bürosu)
- 2.Çiçeklioğlu M., Ceyhun A, Turkey,in Primary Health Care Around The Globe, A Summary of the National Presentations Given During the Special International Program, November 1996, Edited by Alkan M.
- 3.Gürsoy Ş, Saçaklıoğlu F., Çiçeklioğlu M.İzmir İli Sağlık Ocaklarının Fiziksel Koşullar , Teknolojik Donanım ve İnsan Gücü Değerlendirmesi İzmir Tabip Odası 96-98 Çalışma Raporu-1998
- 4.Çiçeklioğlu M., AIDS Danışmanlık Süreci ve İçeriği, Kongre Kitabı, 4. Türkiye AIDS Kongresi,8-10 Nisan 1999, Kuşadası
5. Altuğlu İ.,Durak H.İ.Çiçeklioğlu M.Erbaydar S.Gürsoy Ş.Özkan F.Saçaklıoğlu F.Sayiner A.Türk M.Zeytinoğlu A.Farklı Eğitim tekniklerinin HIV/AIDS Alanında Kullanılması, Kongre Kitabı, 4. Türkiye AIDS Kongresi,8-10 Nisan 1999, Kuşadası
- 5.Çiçeklioğlu M., Eğitim Programının Belirlenmesinde Neler yapabiliriz? ,Sempozyum Kitabı ,Eğitim Programı Geliştirme Sempozyumu , 31 Mayıs- 1 Haziran 2002, Ürkmez-İzmir

3. Araştırma projeleri. patentler ve ödüller

3.1. Araştırma Projeleri

- 1-E.Ü.T.F Halk Sağlığı AD-Etibank Bor Projesi
- 2-Dokuz Aylık Çocuklarda Tek Doz Kızamık Aşısı Uygulaması ile Serokonversiyon Araştırılması Çiçeklioğlu M. Özacar T.,Saçaklıoğlu F., Okyay P.,Vatansever K., Bilgiç A

3.2.Ödüller

1-1995

Başarı Belgesi "Çocuk Sağlığında 2000 Yılı Hedefleri" konulu Araştırma Yarışması, III.'lük Ödülü (*Katkı Pediatri Dergisi, Unicef katkılarıyla*)

2-8-10/4/1999

Poster Ödülü 4. Türkiye AIDS Kongresi'nde "Ege Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencilerinde Odak Grup Görüşmeleri" isimli poster Birincilik Ödülü (*Kuşadası, Aydın*)

5-Bilimsel toplantı düzenleme etkinlikleri

Ekim 1998 : IV. Halk Sağlığı Güz Okulu (Sosyal Bilimler ve Tıp) Düzenleme Kurulu Üyeliği, Teos, İzmir

Nisan 1999: IV. Türkiye AIDS Kongresi- Düzenleme Kurulu Üyeliği,panelist

Mayıs 2002 :Eğitim Programı Geliştirme Sempozyumu ,Düzenleme Kurulu Üyeliği, Ürkmez, İzmir

Ekim 2002 : VII. Halk Sağlığı Güz Okulu (Halk sağlığının dünü, bugünü,yarını) Düzenleme Kurulu Üyeliği, Gümüldür, İzmir

6-Diğer faaliyetler

Yurtdışı kurslar

1-30/11/1995 Sertifika **International Course in Community and Primary Medicine, Nursing School Kaplan Hospital,Affiliated to the Hebrew University and Hadasah Jerusalem, (İsrail)**

Yurtiçi kurslar

Nisan 1992 **Sertifika Kuduz Aşısı Kursu, (Ordu)**

8/ 1994 **Sertifika Aile Planlaması ve Rahim İçi Araç Uygulama Kursu - Konak Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi (İzmir)**

8-14/10/ 1995 **Katılım Belgesi I. Ulusal Halk Sağlığı Güz Okulu, Olağanüstü Durumlarda Sağlık Yönetimi (Teos, İzmir)**

9/ 1995 **Sertifika İş hekimliği Kursu (İzmir)**

5-9/10/ 1996 **Katılım Belgesi II.Ulusal Halk Sağlığı Güz Okulu, İnsan Hakları Tıbbi Etik ve Halk Sağlığı (Karaburun)**

4-9/8/ 1997 **Katılım Belgesi Türk Tabipleri Birliği Yaz Okulu (Ankara)**

17-28/ 2 / 1997 **Katılım Belgesi Klinik Uygulama Becerilerinin Standardizasyonu ve Klinik Eğitim Becerilerinin Geliştirilmesi Semineri (Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü , Hacettepe Üniversitesi Halk**

Sağlığı Aabilim Dalı ve John Hopkins Üniversitesi Uluslararası Eğitim Programı işbirliği çerçevesinde)

- 16/ 4/ 1998 **Katılım Belgesi** Sağlıkta Sosyal Bilimler Araştırma ve Uygulama Kursu, (Adana)
- 14-18/10/1998 **Katılım Belgesi** IV. Ulusal Halk Sağlığı Güz Okulu, Tıp ve Sosyal Bilimler, (Teos, İzmir)
- 4-11 /12/ 1998 **Katılım Belgesi** Program Geliştirme ve Grup Dinamikleri Eğitimi Semineri (Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü , Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Aabilim Dalı ve John Hopkins Üniversitesi Uluslararası Eğitim Programı işbirliği çerçevesinde)
- 24-26/11/1999 **Katılım Belgesi** Ölçme ve değerlendirme Etkinlikleri Klinik Atölye Çalışması
- 1-2 /11/2000 **Katılım Belgesi** Means of Increasing Awareness of Reproductive Health Among Adolescents Workshop, International Children's Center, Ankara
- 20 /1/2001 **Katılım Belgesi** Temel ve İleri Yaşam Desteği Kursu, TARD Resüsitasyon Komitesi
- 26-29 /11/ 2001 **Katılım Belgesi** VI. Halk Sağlığı Güz Okulu, Küreselleşme, Seferihisar , İzmir
- 7-8 /2/ 2002 **Katılım Belgesi** Yazılı Sınavlar Kursu, Ege Üniversitesi Tıp Eğitimi Aabilim Dalı , İzmir
- 26-29/11/ 2002 **Katılım belgesi** VII. Halk Sağlığı Güz Okulu Halk Sağlığının Dünyü Bugünü Yarını

Yurtdışı toplantılar

- 5-5 /11/1997 **Katılım Belgesi** 2nd International Conference Scientific Basis of Health Services, Amsterdam, Netherland
- 21-26/11/2000 **Katılım Belgesi** Innovation in Health Professions Education and Community – Orientation: Implementation Sustainability and Best Evidence of Effectiveness, 21-26 October, Manama, Bahrein, 2000

Yurtiçi toplantılar

12-16/9/1994	Katılım Belgesi IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Didim , İzmir
Nisan 1998	Katılım Belgesi VI. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi-Adana
12-15/11/1998	Katılım Belgesi I. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi, Ankara
8-10 / 4/1999	Katılım Belgesi IV. AIDS Kongresi, Kuşadası, Aydın
24-28/4/2001	Katılım Belgesi II. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi ‘İki Binli Yıllarda Tıp Eğitimi’ İzmir
26-27/5/2001	Katılım Sosyalleştirme Genel Kurulu, Ankara
31-1/ 5/ 2002	Katılım Belgesi Eğitim Programı Geliştirme Sempozyumu, Tıp Eğitimi geliştirme Derneği
23-28/10/2002	Katılım Belgesi 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Diyarbakır

Verilen eğitimler

12-16/5/1997	İzmir Tabip Odası Birinci Basamakta Çalışan Pratisyen Hekimler için Araştırma Planlaması Kursu, İzmir
14-5-1997	Birinci Basamak Sağlık Hizmet Değerlendirmesi, İzmir Tabip Odası
11- 1997	AIDS Danışmanlığı Eğitimi (Mediko-Sosyal AIDS danışma Merkezi)
20-10- 1998	Aile Planlamasında Yenilikler, Balıkesir
6-1-1999/Halen	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Birimi tarafından gerçekleştirilen Eğitim Becerileri Kursu Eğiticiliği
14-4- 1999	Aşılar, Ulusal Aşı Politikası ve Uygulamaları, Çanakkale
11-14/1/2000	Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Kursu,İstanbul
2-2-2000	Eğitim Becerileri Kursu, Aydın
14-17/2/2000	Eğitim Becerileri Kursu , Antalya
13.4.2000	Hastane sağlık Çalışanlarına “Kan ve Vücut sıvılarıyla Bulaşan hastalıklardan (HIV/AIDS, Hepatit B ve Hepatit C) Korunma Konusunda Bilgi ve Tutum Kazandırılması” Kursu
5-9/6/2000	Eğitim Becerileri Kursu, Kayseri
23-24/9/2000	Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Kursu,İzmir
20/1/2001	Temel ve İleri Yaşam Desteği Kursu, TARD Resüsitasyon Komitesi, İzmir

1-4/2/2001	Eğitim Becerileri Kursu, Genel Pratisyenlik Enstitüsü, Adana
8-12/4/2002	Eğitim Becerileri Kursu, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakóltesi
31-3/4/2003	Eğitim Becerileri Kursu, Türk Tabibler Birliği, İzmir
Nisan 2003	Ege Bölgesi Diş Hekimleri Odaları ‘Sağlık örgütlenmesi ve finansmanı kursu

YÜKSEKÖĞRENİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN
Soyadı: Meltem
Adı: Çiçeklioğlu

Merkezimizde Doldurulacaktır

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe : Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Yürütülen Eğitici Eğitimi Programının Değerlendirilmesi

Yabancı Dil : Evaluation of Training of Trainers Programmes in Ege University Faculty of Medicine

TEZİN TÜRÜ :

Yüksek Lisans Doktora Doçentlik Tıpta Uzmanlık Sanatta Yeterlilik
[X] [] [] [] []

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ :

Üniversite : EGE ÜNİVERSİTESİ

Fakülte :

Enstitü : SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Diğer Kuruluşlar :

Tarih : 15-09-2004

TEZ YAYINLANMIŞSA :

Yayınlayan :

Basım Yeri:

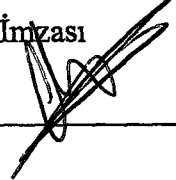
Basım Tarih:

ISBN:

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : Kadir Aslan

Ünvanı : Profesör

TEZİN YAZILDIĞI DİL : Türkçe	TEZİN SAYFA SAYISI : 75
TEZİN KONUSU (KONULARI) : Eğitim Programı Değerlendirme Eğitici Eğitimi	
TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELEER : 1- Tıp eğitimi 2- Öğretim üyesi gelişimi 3- Eğitici eğitimi 4- Klinik eğitim 5- Program değerlendirme <u>Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.</u>	
İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELEER:(Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstrakt ve thesaurus'ları kullanınız.) 1-Medical education 2-Faculty development 3- Training of trainers 4- Clinical education 5-Program evaluation <u>Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.</u>	
1-Tezimden Fotokopi Yapılmasına izin veriyorum [] 2-Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir [] 3-Kaynak göstermek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir [X]	
Yazarın İmzası 	Tarih : 5-10-2004

ÖZET

Amaç : Tıp fakültesi öğretim üyelerinin 2000’li yıllarda tıp eğitiminde ve sağlık hizmetinin sunulmasındaki hızlı değişikliklere uyum sağlayacak hekimleri yetiştirebilmeleri ve gelecekte başarılı olabilmeleri için, kendilerini geliştirecek eğitim almaları gereklidir. Bu yüzyılın ilk yarısında , öğretme konusunda ki uzmanlık, içerik konusundaki uzmanlığın bir parçası olarak değerlendiriliyordu. Bir fakülte öğretim üyesinin uzmanlık alanındaki bilgisi güncel ve yeterli ise o konuyu rahatça öğretebilir görüşü hakimdi. Geçen zaman içinde öğretme içerik konusundaki uzmanlıkla birlikte fakat ondan ayrı olarak bir beceri olarak görülmeye başlanmıştır.Bu gerçekten yola çıkılarak tüm dünya’da ve Türkiye ‘de eğitici eğitimi programları yürütülmektedir. Bu tezin amacı Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde yürütülen Eğitici Eğitimi programını değerlendirmektir.

Gereç Yöntem : 1999 – 2001 yılları arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde Eğitici Eğitimi programının değerlendirildiği kesitsel bir araştırmadır. Eğitime katılan 146 öğretim üyesinin tümüne hemen kursun ardından hoşnutluklarının değerlendirildiği bir ölçek uygulanmıştır. Eğitici eğitiminin uzun dönemdeki etkilerini değerlendirmek amacıyla 2003 yılında 82 öğretim üyesine ulaşılarak iki farklı ölçek uygulanmıştır.

Bulgular : Öğretim üyelerinin %89.0’ı eğitimin yapıldığı salon dışındaki tüm maddeler hakkında olumlu görüş bildirmişlerdir. Eğitimden uzun zaman geçtikten sonra %85.0 ve üstündeki öğretim üyesi eğitimin temel hedeflerinin çoğunun (iki başlık dışında) yararlı olduğunu belirtmiştir. Öğretim üyelerinin %75.0’inin üstündeki bölümü kendi öğretimlerinde kursun hedefleri olan beceriler konusunda davranış değişikliği yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle daha az tecrübeli, genç öğretim üyelerinde ki davranış değişikliği diğer öğretim üyelerine göre daha fazladır.

Sonuç : Ege Üniversitesi’nde yürütülen eğitici eğitimi programı hakkında öğretim üyelerinin hoşnutlukları yüksektir. Eğitici eğitiminden uzun erimde fakülte öğretim üyeleri yararlanmışlardır. Ayrıca eğitimin hedeflediği davranış değişikliği pek çok öğretim üyesinde sağlanmıştır. Eğitim ayrıca öğretim üyeleri arasında eğitimle ilgili konularda paylaşma ve birlikte değişiklikler yapma fırsatını da sağlamıştır.

ABSTRACT

Objective : Faculty development initiatives in the year 2000 will need to changes in medical education and health care delivery, to build on the achievements and accomplishments of the past, and continue to adapt to the evolving roles of faculty members. During the first half of this century, teaching expertise was assumed to be part of content expertise. If a faculty member acquired the knowledge of the discipline, she or he could teach. Over time, teaching has come to recognized as a skill associated with, but separate from, content expertise. Therefore faculty development activities have been designed to improve teacher effectiveness in all over the world and Turkey. This thessis presents an evaluation of the impact of the 'Training of Trainers' program conducted since 1999.

Methods : This research is a cross-sectional study. One hundred fourty-six medical teachers to take part in the twelve workshop. Immediate post-course feedback was obtained using a brief questionere handed in at the end of the course. The long-term effects of the Training of Trainers program were assessed through a questionnaire given to the 82 course participants in 2003.

Results : Training of Teachers program have been rated highly by the partipants in the Immediate post-course questionnaire. Some 85 % of the medical teachers stated that they were able to use the knowledge/skills they had acquired during the Training of Teachers program in their teaching. 75% of medical teachers have been changed their teching behaviour after participated the Training of Teachers program.

Conclusion : These results appear that Training of Teachers programs have been useful for the medical teacher.